

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenötödik évfolyam
2004. december

12

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (4.) A profetikus igehirdetés a pietizmusban, a XVIII. és a XIX. században	495
---	-----

Prédikációk az adventi vasárnapokra

Id. Balogh Károly: A teremtett világ várja Isten fiait... Róma 8,19–25	500
Bustya Dezső: Új ég, új föld. Jelenések 21,1.	502
Lukács József: Útkészítés Jézus Krisztus jövetelére. Márk 1,2–5.	505
Nagy Levente: „Ímé, mindent újjá teszek.” Jelenések 21,5–7.	506

Karácsonyi prédikációk

Kováts László: Fogadjuk képmutatás nélküli szeretettel. Róma 12,9.	509
Kun-Gazda Gergely: A Megkereső és Megtartó. Lukács 19,10.	512
Lészai Lehel: Isten fia lerombolja az ördög munkáit. 1János 3,8–10.	515
Oláh Mihály: Istenünk jósága és emberszeretete. Titusz 3,4–7.	519
Vicsai Ferenc: Élet és világosság a sötétségben. János 1,4–5.	521

Óesztendei prédikáció

Varga Károly: Számvetés. Prédikátor 3,9–13.	524
--	-----

A Genezáret partján

Hafenscher Károly: Maradj velünk, Urunk! Lukács 24,29.	526
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliáórára:

Ifj. Kabai Ferenc: Alázat és gondviselés. 1Péter 5,6–7.	528
--	-----

Rádióprédikáció:

Visky János: Jöjjön Isten velünk! 2Mózes 33,12–17.	529
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Földvári Tibor: Végrendelet. Máté 28,18–20.	530
--	-----

Esketési igehirdetés:

Orosz Raymond: A kölcsönös szerelem áldása. Énekek 2,1–3.	531
--	-----

Temetési igehirdetés:

Ágoston Attila: Nem jártam nagy dolgok után. Zsoltárok 131,1–3.	532
--	-----

Karácsonyi versek Siklós József *Szádhoz a kürtöt*

című kötetéből	499, 508, 520, 525, 527, 534
----------------------	------------------------------

A címlapon az Alsó-Felsőszentmihályi Református Egyházközség úrasztali kannája.
Készítette Fuhrmann Károly.

A hátlapon: Nádasdi Éva *Zsoltár* című verse

Tanulmány

Boross Géza
Budapest

A profetikus igehirdetés (4.)

I.

A profetikus igehirdetés az egyház történetében

6. Profetikus igehirdetés a pietizmusban

6.1. A pietizmus igehirdetésének profetikus vonásai jól láthatók mindenekelőtt Philipp Jacob Spener „Christliche Verpflegung der Armen” (A szegényekről való ker. gondoskodás) c., a Lk 10,25–27 alapján mondott prédikációjában.⁴² A mi mai fogalmaink szerint hatalmas (nyomatásban 24 oldalt kitevő) prédikáció három részből áll: bevezetés, tárgyalás, tanulságok. Ízelítőül emeljük ki azt a részletet, melyben Spener arra a kérdésre felel, ki az én felebarátom? Feleletei: 1. Az idegenek is felebarátaink közé tartoznak, 2. Nemcsak a mi vallásunkhoz tartozók, hanem a különféle más vallások tagjai is felebarátaink, 3. Nemcsak barátaink felebarátaink, hanem ellenségeink is. 4. Különösen is azok a felebarátaink, akik szükségét szenvednek. A felebarátot úgy kell szeretni, mint magunkat, figyelmeztet. Ez a követelmény – többek között – azt jelenti, hogy nem szabad sajnálni fáradságot, munkát, költséget a segítségben. A samaritánus – mutat rá – ott maradt a megsebesített ember mellett, akit a gyilkosok félholtan hagytak ott heverni. Ott maradt, ahol a samaritánus fektüdt, azon a helyen, ami teljesen bizonytalan volt, ahol félni kellett volna, mert a gyilkosok valószínűleg ott tartózkodtak nem messze, s vele ugyanazt tehették volna, mint a szegény megsebesítettével. Azonban a szeretet és a szegény sebesülttel való együttérzés arra indította, hogy ne siessen el mellőle, hanem osztozzék a nyomorúságában. Ezért feltette „tulajdon barmára”, megszakítván így saját utazását. Ez az igazi szeretet példája – prédikálja Spener, s ezzel a prédikációjával ő is belép az egyháztörténet profetikus igehirdetőinek sorába.

6.2. A profetikus igehirdetés másik klasszikus pietista reprezentánsa August Hermann Francke. Igehirdetését egyik méltója, Alfred Niebergall szerint „nagy szenvedélyesség és elevenség” jellemezte. Míg Spener nagy gonddal megkomponálta írásban is prédikációit, Francke elmélyült meditáció után szabadon, kézirat nélkül prédikált. Prédikációi egyszerűek, népszerűek és textusszerűek voltak. Az alapkérdés, ami minden prédikációjában előjön, mit kell tennünk, hogy Isten igaz gyermekei és az örökélet részesei lehessünk? Gyakorlati tanácsai között gyakran utal a szegényekről való gondoskodásra. Dokumentálja ezt egyik reánk maradt „A szegények iránti kötelességeink” c., a Lk 16,19–31 alapján mondott prédikációja.⁴³ A terjedelmes prédikáció profetikus vonásait érzékelteti már maga az ágaztatás is: I. Kinek a kötelességeiről van szó? II. Kik iránt? III. Hogyan teljesíthetjük e kötelességeket? IV Milyen büntetést, illetve jutalmat von maga után a kötelességmulasztás, illetve teljesítés? – Ez a prédikáció is a maga korában a dekódolható, inspiratív profetikus igehirdetés paradigmája.

7. Profetikus igehirdetés a 18. században

7.1. A 18. században a profetikus igehirdetés az angol methodista ébredés prédikációiban, elsősorban Wesley János igehirdetésében jelentkezik. Wesley profetikus igehirdetésének egyik legvilágosabb dokumentuma az 1744 augusztus 12-én az oxfordi egyetem

⁴² In: G.K. Schäfer, *i. m.* 205.

⁴³ A. H. Francke, *Predigten I.* Hg. von E. Peschke, *Texte zur Geschichte des Pietismus*, B.9. Berlin-New-York 1987, 207–239.

kápolnájában tartott prédikációja. A prédikációban Wesley leírja a keresztyénség kezdetét, fejlődését, terjedését, majd így folytatja: „...már csak az van hátra, hogy mindebből világos és gyakorlati következtetéseket vonjunk le... Engedjétek meg, hogy a szelídség lelkével megkérdézzem tőletek: Oxford keresztyén város-e? Úgy tekintenek reánk, mint olyan emberek közösségére, akikben a Szentlélek lakik? ...Megmutatkoznak-e életünkben a Szentlélek igazi gyümölcsei? A magisztrátus, a kollégiumi vezetők, az előljárók és mindazok, akik hozzájuk tartoznak: egy szív, egy lélek? Isten szeretete kiáradt-e szívünkbe? Az az indulat van-e bennünk, amely a Krisztusban volt? És életünk megfelel-e ennek? Kérlek titeket, akiket a hivatalotokért tisztelek, fontoljátok meg, hogy betölt-e titeket a Szentlélek? Élő képmásai vagytok-e Annak, Akit képviseltek az emberek között? Vajon szívetek vágyai, kívánságai, természetetek illik-e a magas tisztségekhez? ...Milyen példát adtok ti az ifjúságnak? Dúskáltok-e testvéreim, a Szentlélek ajándékaiban: az alázatosságban, az önmegtágadásban, a türelemben, a szelídlelkűségben, a józanságban, a mértékletességben, a fáradhatatlan, szüntelen jócselekedetekben? Nem illet-e szemrehányás minket, és nemcsak ellenségeink részéről, és nem is minden alap nélkül a büszkeség, türelmetlenség, lustaság, hanyagság, érzékiség, falánkság és a közmondásos semmirekellőség miatt? Milyen kevesen szentelnek egyetlen gondolatot is Istennek! El tudjátok-e viselni itt és most a templomban, hogy a Szentlélekről van szó? Tulajdonképpen miféle vallásotok van? Még a keresztyénségről való beszédet sem tudjátok, nem akarjátok elviselni? Ó, testvéreim, milyen keresztyén város ez?” És a prédikáció befejezése: „Mit lehet tenni, hogy a keresztyénség ismét e város vallása legyen? És ki állítja vissza a keresztyénséget? Ti, akik kormányoztok? Óhajtatok-e visszaállítást? Nem ér-e többet vagyonotok, szabadságotok, életek, minthogy a keresztyénség visszaállításának eszközévé váljatok? Inkább fiatal, ismeretlen, jelentéktelen emberek állítsák helyre? Nem tudom, elviselnétek-e? De ettől nem kell félnetek. A bűn már annyira elborított minket, mint az áradat. Ugyan kit küldene Isten? ...Pusztító fegyvert egy bűnös ország ellen?”⁴⁴ Íme, Wesley profetikus igehirdetése. Mintha Savonarolát vagy Kálvint hallanók. Ugyanaz a szókimondás, ugyanaz a kíméletlen, konkrét társadalom- és egyházkritika! Nem is csoda, hogy Wesley is, mint az igazi próféták, sokak szemében persona non grata lett kortársai között.

7.2. A korszak másik profetikus erejű igehirdetője Whitefield György. Sokszáz prédikációja között az egyik leghíresebb a Tíz szűzről mondott igehirdetése.⁴⁵ Nyomatásban több mint tíz petittel szedett oldalt tesz ki. Gondolatmenete a következő: 1. Figyelmeztetés az ítélet napjára! 2. Mit jelent az ítélet az istenteleneknek? 3. Mit a hívőknek? 4. Mi lesz a félig hívőkkel? 5. Mit felel erre a példázat? 6. A példázat kulcsfogalmainak jelentése. 7. I. elkiismeretvizsgálat, nem hasonlítunk-e a bolond szüzekre? 8. Mi a különbség az okos és balga szüzek között? 9. Vigasztalás az okos szüzeknek: Isten tud disztíngválni. 10. Mi lesz a bolondok meglepetése? 11. A bolondok csúfolják az okosokat. 12. Hogyan kell ezt eltűrni? 13. Hogyan hallgatják mindezt a csak külsőséges keresztyének? 14. Vissza textushoz: mit jelent az „amíg venni jártak” kifejezés. 15. Mit jelent a „bezáratték az ajtó”? 16. Még egyszer a hívők türelemre intése. 17. A névleges keresztyének rettentése. 18. A hiábavaló zörgetés. 19. Jézus istenfűsága. 20. Az olajnélküliség értelmezése. 21. A morális cselekedet értéktelensége. 22. Vigyázatok! 23. A vigyázatok jelentése. 24. A hallgatók biztonságérzetének megrendítése. 25. Az istentelenek megszólítása. 26. Az igehirdető biztonságérzetének magyarázata. 27. A kereszten szenvedő Krisztus felmutatása. 28. Hívogatás az evangéliummal. 29. Felhívás a formális

⁴⁴ G. Lean, *Tüzből kikapott üszök*, é.n. Budapest 61–62.

⁴⁵ O. Riecker, *Rufan Alle*. G. Whitefield. Brockhaus Wuppertal 1962, 178–189.

keresztyénekhez. 30. A moralitás a kereszt fényében. 31. Az öngazság elhagyására való felszólítás. 32. A hívők biztatása. 33. Az üzenet kiszélesítése mindenki felé. 34. Kérlelés az üzenet elfogadására. 35. Az óvás megisméltése. 36. A zárómondat: „Ajándékozz nekünk menyegzői ruhát a te kedves Fiadért, Urunk.” Whitefieldnek ez a prédikációja azt a problémát veti fel, van-e lényeges különbség Evangélizáció és prófétai igehirdetés között? A modern tömegevangélizáció eme ősparadigmája azt mutatja, hogy az igazi evangélizáció profetikus igehirdetés is. Azzal, ahogyan figyelmeztet az ítélet napjára, azzal, ahogyan megmozgatja a lelkiismeretet, azzal, ahogyan megkérdőjelezi a cselekedeti megigazulást, azzal, ahogyan kritikát gyakorol a formális keresztyénség felett – az evangélizátor profetikus szolgálatot teljesít. Különösen is akkor, amikor Krisztus felé fordít, s a keresztről beszél.

8. Profetikus igehirdetés a 19. században

8.1. A profetikus igehirdetés a 19. században világviszonylatban a legszembetűnőbben C. H. Spurgeon angol baptista igehirdető szószékén jelentkezik. Spurgeon egyedülálló jelenség a keresztyén igehirdetés történetében. Vannak, akik ébresztő igehirdetőnek, fundamentalistának, a puritanizmus modern képviselőjének tekintik. Mi a profetikus igehirdetés egyik klasszikus képviselőjét látjuk benne. Profetikus igehirdetését reánkmaradt igen gazdag prédikációs hagyatékából számos példával dokumentálhatnók. Itt most csak két prédikációs részletet mutatunk be. Az egyikből azt láthatjuk, hogyan jelenik meg Spurgeon szószékén a társadalomkritika? A másik részlet pedig Spurgeon szószéki egyházkritikájából ad ízelítőt.

Spurgeon profetikus társadalomkritikáját „Az irgalmas samaritanus” c. prédikációjának alábbi részlete szemlélteti: „A körülöttünk levő világban is vannak életutak, melyek nagyon is veszélyesek. Van olyan életút, amelyet ’véres útnak’ nevezhetünk... Sok óra a rossz levegőjű gyárakban a felelős ezek megrövidült életéért. Éppígy az éhbér, amin nem tudnak vásárolni megfelelő szükséges táplálékot az emberek. Ha én városunk sok kétkézi munkására gondolok, akiknek szűk, egészségtelen helyiségekben kell élniük, összezsúfolt utcácskákban és udvarokban, akkor nem szégyellem kimondani, hogy utcáink nagy része, ahol London szegényeinek közlekedniük kell, éppígy megérdemlik a ’véres utca’ elnevezést, mint a Jeruzsálemből Jerikóba vezető út. Ha nem veszítik el pénzüket, azért van, mert nincs nekik. Ha nem lesznek gyilkosok áldozataivá, lesznek a betegségeké, amelyek leverik és félholtá teszik őket.”⁴⁶

De a társadalomkritika mellett az egyházkritika is felhangzik Spurgeon szószékén. Íme, egy részlet a Zsolt 44,1 alapján mondott „Isten hatalmas cselekvése a múltban” c. prédikációjából.⁴⁷ „...itt vannak emberek, akik az öngyilkosság gondolatával foglalkoznak, akik elfordultak a kegyelemtől. Hátat fordítottak a mennyország kapujának és a pokol kapui felé sietnek. Nem akarjátok-e kinyújtani kezeiteket, hogy ezeket az embereket visszatartsátok... Ha ebben a gyülekezetben csak egy meg nem tért ember volna s rámutatnék, mindenki kíváncsian bámulna rá. Úgy gondolom azonban, hogy keresztyének között nem csak egy van, aki visszautasítaná, hogy hazamenne nemcsak imádkozna ezért az egyetlen emberért. Azonban testvéreim, nemcsak egy ember van ilyen veszedelmesen közel a pokol tüzéhez, hanem százak és ezrek embertársaink között... Aszszony, ne hagy abba az imádkozást meg nem tért férjedért! Férfiak, ne hagyjátok abba a könyörgést, amíg meg nem látjátok feleségeitek megtérését! Atyák és anyák, megtéretlen gyerekeitek vannak? Nem hoztátok-e ide néhány vasárnap, és mégis olyanok, mint

⁴⁶ In: *Gehen in Weinberg*, Bielefeld 1985. 173. lap.

⁴⁷ Denn ich will Wasser ausgießen Hg. von Krannam, Wuppertal 1980, 19–35.

régen? Isten haragja van rajtuk. Meg kell halniuk. Azt akarjátok, hogy a pokol lángjai nyeljék el őket? Kemény szívetek és érzésnélküli lelketek van, ha ti, akik magatokat keresztyénnek nevezitek, nem imádkoztok azokért, akik gyermekeitek test szerint... Mi tanúi vagyunk milyen tele volt az Exeter hall, a Szent Pál katedrális és a Westminster apátság, azonban eddig ennek semmilyen következményét nem láttuk. Az egyház ki-nyújtotta a maga prédikáló kezét, de nem az imádkozó kezét!”

8.2. A 19. század másik profetikus igehirdetője a német Blumhardt János Kristóf. Igehirdetését részben heves kritikák érték, részben azonban csodák, életváltozások, gyógyulások kísérték. Kedvelt szószéki témái a pneumatológia és az eszkhatológia kérdései voltak. Pozitív evangéliumhirdetése radikális egyházkritikával párosult. Íme, egy részlet egyik október 31-i prédikációjából.⁴⁸ Blumhardt itt arra a kérdésre válaszol, miért halogatja eljövetelet az Úr? „Előnyös és szükséges volt a halogatás azért is, mert a reformátori világosságot ismét egészen szűk keretek közé zárták... Minden a legszűkebb korlátok közé van szorítva. Az emberek is. A világosság nem árad kifelé. Az egyházak között is sok az ellentét, ami egyáltalán nem reformátori szellem. Minden elképzelhető dolgon vitáznak és veszekednek... Kérlelhetetlenül legázolnak mindent, ami tőlük távol áll... mintha a gyűlölet és ellenségeskedés hozzátartoznék az egyházhoz... Elkülönülések még az evangélikus egyházon belül is vannak... annyira elzárkóznak és annyira maguknak élnek az emberek, hogy a másikkal nem is törődnek. A keresztyének széthúzása nem segíti elő az Úr eljöveteletét, hanem késlelteti... A világ minden tájára el kellene vinnünk a világosságot, hogy minden nép megtérhessen. Így azonban, ahogyan most világítunk, milliók maradnak a sötétségben és hitetlenségben. Ki sem mondhatom, hogy mennyire fáj a szívem, amikor hallok, hogy itt-ott a szörványokban evangélikus templomot építenek, aztán olyan lelkipásztort állítanak az élre, aki – legalábbis egyes esetekben – csaknem istentagadó... Ó, világosság, hol vagy? Véka alatt. Csaknem minden evangélikus társaság és egyház egy véka, amely alatt világosság fénylik, tovább azonban nem terjed...” A prédikáció befejezésében aztán arról beszél, hogy a világosság terjesztése Isten Szentlelkének kiadásához van kötve: „Tanuljatok meg velem együtt imádkozni, hogy Isten árássa Szentlelke világosságát ismételten, teljesebb mértékben és az egész világot átfogó terjedelemben a földre...”

8.3. Kierkegaard Sören a 19. század ugyancsak kiemelkedő profetikus igehirdetője. Kierkegaard nem szószékről, hanem írásaiban prédikált kortársainak, sőt prédikál ma is a mi nemzedékünknek. Írásban reánkmaradt prédikációi, bibliamagyarázatai méltán emelik az egyház profetikus igehirdetőinek sorába. Egyéni sorsa, kortársaira gyakorolt negatív hatása az ószövetségi próféták sorsára és hatására emlékeztet. Kortársai kigúnyolták, mindenki elfordult tőle, mindenkiben csalódnia kellett. A végén mindenkitől elhagyatva az utcán esett össze, innén vitték kórházba, ahol meg is halt 1855 november 11-én. Az utókor azonban igazolta őt. Szülővárosa szobrot állított neki. Világhírű tanítványainak egyike Barth Károly. – Izelítőül íme néhány részlet Kierkegaardnak a Jak 1,22-höz írott magyarázatából: „Oh, mi, kik keresztyéneknek nevezük magunkat, mi...olyan elpuhultak vagyunk, olyan távol vagyunk attól, amit a keresztyénség követel tőlünk, amit keresztyéninek lehet nevezni, tudniillik hogy meghaljunk a világnak.”⁴⁹ „Mennyiben nyugtalanít téged a hit, amelyről azt állítod, hogy birtokában vagy? Mikor tettél tanúságot az igazságról? Mikor a hazugság ellen? Miért hoztál áldozatot? Miféle üldöztetést szenvedtél keresztyénségedért, és a te otthoni életedben miben lehet megismerni a te önmegtagadásodat és lemondásodat?” „Miként olvassátok manapság az Isten ígését a keresztyén-

⁴⁸ Zündel, *Blumhardt János Kristóf életrajza*. Siófok II, 151. Ford. Szerb Anna.

⁴⁹ S. Kierkegaard, *Önviszágálat*. Bp. é.n. 19.

ségben? Egy nagy rész úgy tekinti Isten igéjét, mint egy elvakult ókori írást, és félreteszi, egy kisebb rész úgy tekinti, mint jeles ókori írást, melyre rendkívüli szorgalommal figyelnek...”⁵⁰ „A szorongás fogalma” c. munkájában maró iróniával kritizálja az egyház igehirdetését, a prédikátorokat és professzorokat. Ezt írja: „Korunkban a tudományos fontoskodás arra az örültségre!// vette rá a papokat, hogy a professzorok szolgáivá szegődjenek, és a tudományt szolgálva mindjárt rangjukon alulinak tartsák a prédikálást. Ezért nem csoda, hogy a prédikálás felettébb száználmas mesterség hírében áll. Pedig a legnehezebb mesterség, amelyet Szokrátesz így dicsőít: a párbeszéd művészete. Magától értetődik, hogy a gyülekezetben senkinek nem kell válaszolnia...”⁵¹ Kierkegaard homiletikai paradigmája Náthán próféta, aki a 2Sám 12,1–9 szerint nem direkt módon, hanem indirekte közölte Dávid királlyal Isten üzenetét. Kierkegaard szerint az eredményes igehirdetés titka „az indirekt közlés”⁵²

Tanulok*

Tanulok az iskolában
írni meg olvasni,
kicsi és nagy számokat
szépen összeadni.

Tanulok a szülőktől
szót fogadni szépen,
rendet rakni, testvéremmel
élni békességben.

Tanulok már Jézustól
hittel imádkozni,
Istennek és embereknek
örömet okozni.

Gazdag ajándék

A jászolban szunnyadsz
csöppnyi-pici Gyermekek.
Az a leggazdagabb,
aki Téged nyer meg!

Kis kezed még üres
és édes az álmod,
de Te gazdagítod
az egész világot!

Benned kaptunk békét,
áldást, üdvösséget.
Hálásan, boldogan
ölelünk át Téged!

Jézus példát mutat

Veszekszel a testvéreddel?
Jézus békességet hozott.
Nem tanulsz az iskolában?
Ő tudásban gyarapodott.

Szüleidnek nem fogadsz szót?
Jézus engedelmeskedett.
Úgy ismerte minden ember,
Mint kedves, jó kisgyermeket.

Minden fiú és lány előtt
a kis Jézus ma is példa.
Segít jó gyermeknek lenni.
Kérd hát segítségét még ma!

Ma is!

A kis Betlehemben
nagy örömhír zengett,
betöltötte vígan
a földet, a mennyet.

Bár azóta éppen
kétezer év telt el,
Jézus szíve ma is,
telve szeretettel.

Sokminden változik,
míg az idő szalad,
nagy Barátunk, Jézus
örökre hű marad!

⁵⁰ S. Kierkegaard, *Önviszsgálat*. Bp. é.n. 42.

⁵¹ *A szorongás fogalma*, Gönczöl 1993, 22.

⁵² Uo. *Erbauliche Rede*, 1850, 51.

* A karácsonyi verseket Siklós József *Szádhoz a kürtől* c. kötetéből vettük.

Prédikációk az adventi vasárnapokra

Id. Balogh Károly ny. lp.

Marosvásárhely

A teremtett világ várja Isten fiait...

Alapige: Róma 8,19–25

Bibliolvasás: Róma 8,1–17

Pál a damaszkuszi úton elveszítette látását. Az előtt a „hallásával” volt baj. Nem hallotta az István vértanú szép bizonyágtételét, maga is javasolta megkövezését. Nem hallotta a börtönbe vetettek kétségbeesett szavát, sem a hozzátartozók jajkiáltását.

Amikor Anániás – az Úr követe – kezét rátette, beteljesedett Szentlélekkel, visszanyerte látását és hallását is. Olyan dolgot látott meg azután, amit mások nem, tudniillik azt, hogy „a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését, a teremtett világ rabságban van... rothadandóságban.”

Olyan dolgokat hallott meg, amit mások nem hallottak, a világ fohászzkodását és nyögését. Észrevette a teremtett világ várakozását. Mi, a későbbi tanítványok vajon hogy állunk? Van-e látásunk, van-e hallásunk? Látjuk-e a teremtett világ sok nyomorúságát? Halljuk-e a teremtett világ sóhajtozását, nyögését? Vagy csak a magunk nyögését, a magunk sóhajtozását tudjuk meghallani, és csak a magunk bánatával és saját sirámainkkal vagyunk elfoglalva? Ha így van, ez betegség! Ebből a betegségből meg kell gyógyuljunk a Szentlélek ereje által. Meg kell gyógyuljon szemünk a látásra, fülünk a hallásra, Isten munkatársai kell hogy legyünk a teremtett világ gyógyításában.

Meg kell tanuljunk az apostoltól, az első keresztyénektől, hogy „az egész teremtett világ egyetemben fohászkodik és nyög... vár mind idáig” Reánk is vár a világ. Nem csak magunkkal kell törődjünk, hanem másokkal is. Mikor Isten nevében másokon segítünk, akkor gyógyul a világ, szűnik a rabság és a rothadandóság, s magunk is gyógyulunk, vigasztalódunk.

Közismert a Don-kanyarból visszavonuló katonák életéből két honvéd története, akik lemaradtak társaiktól. Derékig érő hóban vonszolták magukat hátrafelé, nagy-nagy hidegben. Az egyik nagyon elfáradt, elgyengült, s azt mondta társának: Te menj, ha tudsz, tovább, én feladom, nem bírok menni. Hagyj itt engem, hadd haljak meg, s ha hazaérsz, mondd el, hogy ne várjanak. Adj hírt családomnak az én szomorú végem felől. A másik honvéd jobb erőben volt, nem hagyta el bajtársát, hanem a hátára vette és cipelte. Később megérkeztek egy menedékhelyre, ahol az orvos megállapította, az mentette meg az erősebb katonát is, hogy kínlódott a gyengével, vitte azt, kimelegedett a teherből s nem fagyott meg.

Aki a másikkal törődött, magát is megmentette!

A rákosok kórházában – az onkológián – két beteg feküdt egy szobában. Az egyik egy három gyermekes anya, a másik egy idősebb leány. A családos asszony nagy elkese-redésében egy este ki akarta szedni a perfúziót a karjából, mondván, hogy nem kínozza tovább magát, mert úgymint meghal.

A szobatársa nem engedte, vigasztalni kezdte. Olvasott az asszonynak a Bibliából, az imakönyvből, s utána késő éjszakáig beszélgettek.

Másnap a vér adrenalin-szintjét próbálták mérni az orvosok, s csodálkozva látták, hogy az emelkedett mindkét betegnél. A vigasztaló szó, az Ige hatott, reményt adott a kétségbeesettnek is, a vigasztalónak is.

Mindketten kijöttek a kórházból, s ma is életben vannak!

Áldás fakadt abból, hogy az erősebb katona meghallotta bajtársa nyögését, s a beteg leány meghallotta a reményt vesztett asszony sóhajtását.

Ne feledjük, a teremtett világon nagyon sokan várják a segítséget, a vigasztaló szót. Urunk, amikor a földön járt, észrevette a betegségek, rabságok felsíráló halk nesztét. „Nagy, érző szíve ott vert hangosabban, ahol a szemekből könnyesök peregetek...” Ilyen vonatkozásban is legyünk hű tanítványai Jézusnak, legyen halló fülünk és látó szemünk a teremtett világban. Vigyük vigaszt adó szavát, gyengeségünkben kérjük tőle erőt. Ahol Ő ott van, megmenekülnek a gyengék, az elesettek. Ahol Ő ott van, meggyógyulnak az életükről lemondott betegek. Hirdessük, tanítsuk ebben a világban, hogy keresek, várják embertársaink Jézust, a világ gyógyítóját.

Az első keresztyének, amikor egybegyűltek, várták Jézust. Megérezték az Ő jelenlétét, hittek ígéretében, hogy ahol egybegyűlnek az Ő nevében, ott megjelenik. De nem csak a gyülekezetben, hanem otthon is várták. Tele volt a lelkük Jézusvárással. Tudjuk a Szentírásból, hogy nem várták hiába. Sokszor megjelent nekik, mert igazán várták.

Nekünk azért nem jelenik meg sokszor, mert nem várjuk, vagy nem jól várjuk. A mai ember mást vár, nem Jézust. A teremtett világ mástól várja gyógyulását. Sokan az európai Unióban reménykednek, gazdasági csodát várnak, fizetésemelést, nyugdíjemelést. Egy ötös találatot a lottón, s egyebeket. Hamis várakozásaink vannak. Ezért szürke, egyhangú az életünk. Ezért nincs örömünk. Ezért nincsenek csodáink, igazi, világot betöltő gyógyulásunk. Elfáradtak, letörtek vagyunk, mert a „rothadandóságot” látjuk minden felé. Gyötör a gondolat a „hétköznapi szürkeségéből, nincsen, nincsen menekvés...” Nincs menekvés a „rothadandóságból”! Mikor a gondolataink visszahullnak önmagukba, Isten ígéje beleszól az életünkbe: Reménységben tartatunk meg..., amit nem látunk, azt reméljük, békességes türéssel várjuk...” Igaz, hogy várni nehéz, de aki Jézussal vár, nem szégyentül meg. Jézus várni is segít!

Eszembe jut egy gyermekkori emlék. (Bár nem szép magunkról beszélni, de mint élményt elmondom.) Teheneket őriztem egy terjedelmes erdő mellett. A meleg és a legyek miatt egy adott pillanatban a tehének beszaladtak az erdőbe. Ahányan voltak annyifelé mentek. Utánuk szaladtam, hogy hazahajtsam, de nem találtam őket. Magam is eltévedtem a keresésben. Sehogyse találtam ki az erdőből. Egészen kétségbe voltam esve, csak sírtam. A pánik miatt tájékozódni sem tudtam. Mi lesz velem, ha az este is itt ér? Amikor teljes volt az elkeseredésem, harangszót hallottam. Ismerős hang volt, a szülőfalumban harangoztak délre. A harang szava irányt adott, elindultam, s félóra múlva kint voltam az erdőből, megtaláltam az utat, amit addig eltakartak a fák. Boldogan indultam haza.

Ha egy harangszó ilyen nagy áldás tud lenni, irányt ad az eltévelyedettnek, mennyivel nagyobb áldás Jézus soha el nem múló szava. Amikor legnagyobb a kétségbeesésünk, amikor elfogy a reményünk, várjuk Őt békességes türéssel, mert beleszól az életünkbe, szent szava irányt mutat, hogy melyik úton érkezhetünk célba, melyik úton érkezhetünk haza, miként oldódnak meg életünk nagy kérdései.

Amikor az erdőből félelmek közt hazaértem, az állatok már otthon voltak. (Ők jobban tudtak tájékozódni.) „Elszállt a bú, a baj...” Amikor a Jézus hangja után indulva mi is „haza” érünk, olyan örömben lesz részünk... „amilyent szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt...” Menjünk bátran, ha sok nyögést, jajszót is hallunk. Hívó reménységgel várjunk a megérkezésre.

Az eltévedett kisgyermeket várták a szerető szülők. A síró fiúnak lecsókolták könnyeit. Ha Isten fiait tudunk lenni, minket is vár, sóvárogva vár a teremtett világ. Tegyük meg minden tőlünk telhető, hogy nem várjon hiába.

Végül ne felejtjük el, hogy nem csak a teremtett világ vár, hanem vár reánk a világ Megváltója. Szelíd szava szüntelen hangzik felénk: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan...”
Mi feleljünk az énekünk szavával: „Uram Jézus jövök...” (259.)
Induljunk felé még ma, hogy ne várjon hiába! Ámen.

Bustya Dezső ny. lp.
Marosvásárhely

Új ég, új föld

Alapige: Jelenések 21,1
Bibliaviasás: Zsoltárok 104,24–35

Keresztyén Testvéreim!

Ahogy kétszer egymás után felolvastam ezt az egyetlen bibliai verset, bizonyára érezték: van benne valami, ami szomorúsággal, és van, ami örömmel tölti el a szívünket. Az ige a teremtő, mindenható Istenről beszél, aki világmindenséget hoz létre, ami ócskává lett, megromlott, azt nem foltozgatja, hanem mindenestől újat alkot a helyébe. Amit a világgal cselekszik, azt teszi velünk, kiváltképpen alkotásaival, a maga képére és hasonlatosságára teremtett emberekkel is. Szóljon hát a mai üzenet ezekről az igazságokról; arról, aminek az olvasása, hallása megszorít, de arról is, ami vigasztalással tölt el, s végül arról, hogy a mi Istenünk, aki Jézus Krisztusban Atyánkká lett, velünk is valami hasonlót cselekszik javunkra és üdvösségünkre!

I.

Szent leckénkben azt olvastuk, hogy: ...az első ég és az első föld *elmúlt vala*; és a tenger *többé nem vala*. Ha valamiről azt mondjuk, hogy elmúlt, nincs többé: azt mindig melankóliával, de lehet, hogy éppenséggel fájdalommal, mély bánattal mondjuk ki. A szívünk mélyén fájdalom van; sajnáljuk veszteségünket.

Így vagyunk a tulajdon életünkkel, elmúlt esztendeinkkel. Különösen mi, idősebbek, visszatekintgetünk az egyre távolodó ifjúkorra, és gyakran felsóhajtunk: Ó, ha még egyszer visszajönnének azok az esztendő! Ha mégegyszer húsz, huszonöt éves lehetnék! Hol van már az ifjúkor ereje, szépsége, hasonlíthatatlan energiakészlete! Hol a sokféle tervezgetés, a remény százszorszép virága, a duzzadó jókedv és egészség? Elmúlt, nincs többé, visszahozni semmi erővel, mesterkedéssel sem lehet. Legjobb tudomásul venni, hogyha nem akarunk nevetségesnek látszani; hiszen tudjuk, a rövidnadrágos, ősz hajú férfiú, vagy az unokájával divatban versengeni akaró nagymama legfennebb derültséget vált ki környezetéből...

Minden, ami csak létezik, az elmúlás felé halad. Azok a csemeték, amiket évtizedekkel ezelőtt plántáltunk, hatalmas koronájú fákká lettek; kedvenc háziállataink is, amelyekhez úgy hozzászoktunk, vagy elhullottak, vagy elveszítették kölyökkori kedvességüket, amiért ragaszkodtunk hozzájuk. Minden megkopott, ami egykor nagyon szépnek látszott. Az egykori ház, amelyben laktunk, s amely akkor várkastélynyi nagyságúnak tűnt, mintha összezugorodott volna. Megváltozott a világ, mondjuk, pedig mi változtunk meg, s megváltozott önünkön keresztül látjuk a világot is.

Az ige az *égről*, a *földről* meg a *tengerről* mondja a fájónak tűnő szavakat: *elmúlt, nincs többé*. Hogyan lehetséges ez? A teremtés története arról számol be, hogy Isten az Ő mindenható „legyen” szavával alkotta az univerzumot, a mindenséget. Az istentisztelet elején hallott zsoltár-részlet szintén attól beszél, hogy mindeneget bölcsen alkotott

meg; az eget, a földet, a tengert, mindent. Akkor hát miért kell mindennek elmúlnia, megsemmisülnie? Amit az ember készít, állít elő, az valóban nem tarthat örökké. De még Isten tulajdon alkotása is elhasználdik, elévül, s egy idő után meg kell semmisülnie? Ezt nem értjük. Hogyan is van ez?

Testvérek, ti bibliailvasó keresztyének, jól tudjátok, hogy a teremtés után valami *törés* következett be éppen a „teremtés koronája”, az ember életében, s ez a törés kihatolt az ember lakóhelyére is. *Az egész teremtett világ az ember engedetlensége miatt hiába-
valóság alá vetetett.* Hiába üzetett ki az Éden kertjéből, az emberi nemzetség tovább fertőzte Isten szépnek, jónak teremtett világát: a szárazföldet, a levegőt és a vizeket egyaránt. Már jónéhány évtizede a világ és az emberiség sorsát, jövőjét kutató tudósok azon a véleményen vannak, hogy elkerülhetetlen világhatasztrófa felé haladunk. Rosszul élünk, tulajdonképpen visszaélünk a föld felszínével és mélyével; kiirtottunk erdősegeket és jönnek az árvizek, sivataggá tettük a termőföldek nagy részét, és most fenyeget a szűkölködés meg az éhség, évente felmérhetetlen tonnányi kormot, gázt bocsátunk a levegőbe és mérgező vegyszereket ürítünk a folyókba, tengerekbe, úgyhogy azok élővilága jelentősen megcsappant, évente élőlények tízei pusztulnak ki a földön a mi gondatlanságunk, önzésünk miatt. Gondolom, nincs szükség további folytatásra. Éppen elég mindez ahhoz, hogy belássuk: Istennek ezt a teremtett világát, amit ráadásul annyi embervérrel, öléssel, gyilkossággal, erőszakossággal, bűnnel beszennyeztünk, mi nem tudjuk újra tisztává tenni. Nem tudjuk a teremtettséget megújítani. Ahogy mi egyénileg képelenek vagyunk fogantatásunktól előlről kezdeni az életünket, ugyanúgy nem lehet a világmindenség történetét sem megismételni. Ami van, az ítélet alatt van, az elmúlás bélyegét hordozza, s egykor eljön az idő, amikor minden, ami ma létezik, visszavonhatatlanul a múlté lesz: az első ég és az első föld elmúlt, a tenger nincs többé!

Ami megromlott, annak nincs örökkévalósága, annak el kell múlnia. A mi óemberünkre, régi életünkre nézve is igaz ez. Óemberi életünkkel Isten örök országának örökösei nem lehetünk. Ez a mai ige első tanítása.

II.

De van a mai textusunkban örömmézenet, evangélium is. A mennyei jelenések látnoka ezt jegyezte fel számunkra: „*És láttam új eget és új földet...*” Hallottuk, hogy Isten országa nem abban a létformában valósul meg, amelyben most élünk. Annak a világnak, amely most életterünkül szolgál, meg kell semmisülnie mielőtt Isten országa a maga teljességében eljön. Krisztus Urunk szava nem csupán az egyénre vonatkozik, hanem az egész világra is: nem lehet az ócska ruhát új posztóval megfoldani, vagy nem lehet az új bort régi tömlőkbe tölteni, mert az új posztó elszakítja a régi szövetet és az új bor szétveti a régi tömlőt.

János apostol új eget és új földet látott, mert a régiek elmúltak. Ez a látomás azt érteti meg velünk, hogy ez a világ sohasem jut el a fejlődés útján oda, hogy Isten országává alakuljon; ebben soha nem valósulhat meg az Isten örök uralkodása. Ennek előbb el kell múlnia, helyet kell adnia az új égnek és az új földnek, hogy majd az alá és arra teljesen elkészítve alászállhasson Istennek a mennyből Önmaga által elkészített országa. Isten nem toldozza-foldozza, javítgatja, alakítgatja ezt a világot, hanem éppen úgy, mint egykor, „*kezdetben*” teremtett egy világot, az elsőt, ugyanúgy fog egy egészen új másodikat, új eget és új földet teremteni.

Hogy a föld elmúlik, az még csak érthető, de hát az *ég is?* Ne feledjük: az ég is a fizikai, látható világnak a része, akár a föld. Nem a láthatatlan világot, nem a mennyet

értjük alatta. Jézus is így tanít: Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédem soha el nem múlik! – És a *tenger*? Miért említi ezt külön az ige?

Van egy Biblián kívüli régi hagyomány. Eszerint a Mózes I. könyve 1. részében leírt teremtetési történetet megelőzte volna egy ősibb teremtés-történet: az angyalok, mennyei lények teremtésének a története. Az angyalok egy része a Sátánnak, mintegy főangyalnak a vezetése alatt fellázadtak Isten, a Teremtő ellen; elbuktak. A mi teremtetéstörténetünk e szerint a hagyomány szerint a Sátán bukása után rombadőlt világ rendezését mondja el, arról ad nem „helyszíni közvetítést”, hanem hitszerinti tudósítást. Az ősteremtésből előállott és a Sátán bukása előtti földön egykor nem volt tenger. Az a rombadőlt világ rendezésének harmadik napján, vagy teremtetési korszakában keletkezett. Ha amaz első teremtetéskor nem volt, így az új földön sem lesz tenger. Mi ennek a jelentősége? A szárazföld biztonságához, nyugalmához képest a tenger a nyugtalanságnak a képe, s egyben a gonosz, bukott szellemek tartózkodási helye, a mélységnek és a bűnnek a jelképe. Nos, az új ég alatt, s az új földön nem lesz semmiféle nyugtalanság, bizonytalanság, *nem lesz bűn*, ami az életet megkeserítse és megfertőzze. Nyugalom és harmónia: ez fogja jellemezni Isten új világát.

Ez az új világ: új ég és új föld az, aminek örvendezhetünk. Ha egy kisgyermek új ruhát, új cipőt kap, szíve őszinteségével annyira tud annak örülni, hogy a régi már nem is kell neki. Az már nem becses; az újhoz képest értéktelen. Mi vajon miért ragaszkodunk a régihez, a múlthoz, a megavult élethez? Ha Isten újat teremt a régi helyébe, ez azt jelenti: Neki arra is van hatalma, hogy az én megunt, bűneim miatt megutált életemet is újjá teremtsen! Az óember halálba adása után Isten Szentlelke kimunkálja bennem és benned az új teremtetést, az újember megszületését. Ez a második üzenet ma, s ez az, ami örömet, igazi, nagy örömet közöl velünk.

III.

Isten nem csak világot teremt úgy, hogy a régi elmúlása árán újat hoz létre, de ugyanezt véghezviszi irgalmas szeretetéből mibennünk is. Nem egészen úgy, ahogyan a külső világgal történik: annak teljességgel meg kell semmisülnie, mivel Isten egy egészen új világot készít. Erről énekelt már Ézsaiás próféta is: „*Mert én új eget és új földet teremtek, a régire nem is emlékeznek, senkinek sem jut eszébe.*” (Ézs 65,17) Itt és igénkben egyaránt a réginek teljes megsemmisítéséről van szó, s egy merőben új világnak a létrehozásáról...

Minket nem semmisít meg teljességgel Isten, noha megérdemelnénk. Halálunk ugyanis nem megsemmisülés, csak a létformánk megváltozása. Ahogyan az Újszövetség más helyen tanítja, levetkezés és felöltözés történik a halálban. Levetjük az ócska ruhát, a bűnnek ezt a testét, a romlandót, hogy felöltözzük a dicsőséges testet, a romolhatatlant. Azonban könnyelműség volna ezt a ruhacserét egészen csak a halálra bízni. A halál önmagában senkit se boldogít, még ha némelyek úgy is vélekednének, hogy aki meghalt, az már boldog, „megboldogult”. A halál nem boldogít senkit, még kevésbé üdvözít! Az üdvösségünk ugyanis itt dől el, földi életünkben. Itt és most kell a bűneinkből megtérni és Urunk kegyelméből újjászületni. Az óember megöklésének és az új ember megéleventésének még a halál előtt – a régiek szerint legalább *egy nappal* a halál előtt – kell megtörténnie.

A régít, az ócskát, a megavultat nem sajnálni kell, hanem el kell attól szakadni. A régi életünket, a múltunkat nem visszasóhajtozni kell, hanem megbánni. Szükség néktek újonnan születetek, mondta nemcsak egykor Nikodémusnak, mondja nekünk is, éppen

ma a mi Urunk. Annak lesz új, tiszta, harmonikus és boldog örökélete, aki ezen az élet-cserén, új teremtesen átmegy. Sőt: nemcsak *lesz* – annak már most *van* örök élete.

Van-e neked is már örökéleted? Isten eléd adja az alkalmat ma és az előttünk álló adventi időszak minden napján, hogy elszakadj a régitől, és szívből örvendezni tudj a számodra is elkészített új életnek, örökéletnek, üdvösségnek. Ámen.

Lukács József

Szilágynagyfalu

Útkészítés Jézus Krisztus jövetelére

Alapige: Márk 1,2–5

Bibliailvasás: Zsoltárok 23

Isten kegyelméből újból adventet ünnepelhetünk. Az adventi idő ma is arról szól, hogy Jézus Krisztus visszajövetelére nekünk, mai keresztyéneknek is készülnünk kell! Vagyis legyen krisztusi az életünk! Az életünk, az utunk, a szívünk legyen kész az Ő fogadására! Az életünk legyen az a „vendégfogadó ház”, ahol otthonra talál és helye lesz Jézus Krisztusnak.

Márk evangéliuma az útkészítő Keresztelő János bizonyágtételével kezdődik. A pusztában elhangzott kiáltó szónak nevezi igénk ezt a bizonyágtételt. Keresztelő János igehirdetésének nem kis hatása volt, hiszen tömegek mentek hozzá, hogy bűneiről vallást tegyenek, megkeresztelkedjenek és készítsék az Úrnak útját.

Hosszú időn át készült ez az út. Maga az egész Ószövetség, a próféciaik nem mások, mint jövendölések arról, hogy Issai törzsokebből megváltót küld Isten. A próféciaik által készül az út az emberi szívekhez, életekhez. Miközben készülnek a lelki utak, kiderül, hogy ezek meg is romlanak, újból „javítani kell” őket. A Jézus Krisztus idejére a választott nép Isten felé vezető útja járhatatlan lett. A botránkozás kövei ott voltak, és akadályozták Isten népének Ura akarata szerinti járását. A legtöbben mégis ezen az ősi úton saját erejükből eljuthatnak Istenhez. Keresztelő János arról beszél, hogy nem jó ez az út, új utat kell készíteni, az Isten útját. Új útra van szükségünk, amelyen már nem mi megyünk Krisztushoz, hanem Ő jön hozzánk. Ez az útkészítés ma is időszerű és az is marad mindaddig, amíg Krisztus vissza nem jön, egészen az időknek végezetéig. Bűnbánattal és imádsággal készítjük az utunkat és egyengetjük az Ő ösvényeit.

Az útkészítők az utat elsősorban nem maguknak készítik, hanem másoknak, mindenkinek. Ennélfogva az útkészítés nem magánügy. A hit, a vallás – ma sokan mondják – magánügy. Amíg kívülről látjuk és nézzük vallásos életünket, az Anyaszentegyház ügyét, addig csak magánügy... Az egyházban, a gyülekezetben viszont mindez közüggé válik, Keresztelő János pusztai igehirdetésének éppen az volt az eredménye, hogy a korábban csak önmagukkal törődő emberekből egy tanítványi sereget toborzott. Az egyház előképe volt ez a közösség, önző magánéletükből megtérő és útkészítést vállaló csapattá formálódott. Krisztus útkészítőivé akkor válunk, ha készek vagyunk áldozatot hozni azért, hogy Urunk hívó népe, mai keresztyének tartalommal töltsék meg a keresztyén nevet. Isten legkisebb gyülekezete, a család járjon ezen az úton, legyen élő tagja Krisztus földi testének, gyülekezeteink közösségeinek.

Az útkészítők ma is tudják, hogy munkájuk csak útegyengetés. Az út egyik részét készíthetik csak el, a másik rész elkészítése Istenre tartozik. Az út végső szakaszán az Úr Jézus Krisztus áll.

Tehetünk sok mindent az egyházért, egymásért, de nem szabad elfelejtenünk, hogy Jézus szava a döntő, a legfontosabb: „Én vagyok az út...senki sem mehet az Atyához,

hanem ha én általam” (Jn 14,6) Eddig tart a mi felelősségünk. Az út utolsó szakaszát kegyelemből adja nekünk a mi Urunk. Ez a legvégső szakasz a keskeny út. Ott, ahol a mi igyekezetünk és buzgólkodásunk útja Krisztus keskeny útjába torkollik, már kevesen járnak. Ma egyre kevesebben... Azért kevesen, mert nincs tovább emberi dicsőség és hivalkodás, csak áldozat és szolgálat van, és a méltóságunk az, hogy a Krisztus szenvedésében lehet részünk. Aki ezt a végső szakaszt is hittel járja végig, már nem is készítöje, hanem követője az útnak. Erről a szakasról beszél már a zsolttáríró, amikor így szól: „Lelkemet megvidámítja, az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért. Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert Te velem vagy, a te veszed és botod, azok vigasztalnak engem.” (Zsolt 23,3–4)

Útkészítők vagyunk az egyházban. Krisztus útjának készítői. Legyünk azok ezen az adventen is! Az Ige útján mehetünk elébe. Az adventi evangélium csak akkor nem marad pusztába kiáltott szó, ha új út készül a lelkünkben az Úrnak, ha közös ügyünk lesz Jézus útjának ügye, s ha az életút végére érve nem tartjuk érdemünknek, csak pusztán kegyelemnek, hogy útkészítői lehetünk a földön.

Romlanak, megromlottak a Krisztus útjai életünkben. Javítsuk, tegyük járhatóvá, járhatóbbá azokat, hogy életünkbe is bejöhessen a dicsőség Királya! Ámen.

Nagy Levente

Kolozsvár – Irisz-telep

„Ímé, mindent újjá teszek.”

Alapige: Jelenések 21,5–7

Bibliailvasás: Ezékiel 36,22–30

Ha a mai ember olvassa a Jelenések könyvét, azt érzi, hogy itt a jövő események megjövendölésével találkozunk. János apostol nem tudott menekülni kora irtozatos lelki feszültsége alól, s nyugalmat csak abban a gondolatban talált, hogy a jelen borzalmas szenvedéseiben a közelgő Krisztus kopogtat, aki hamarosan beleavatkozik a dolgok folyásába s ezzel a jelenvaló gonosz világ vége elkövetkezik. János saját kortársait akarta ezzel vigasztalni, mert abban az időben a keresztyénség ellen hatalmas üldözés kezdődött. Neki magának is a Krisztusért való hűségéért a száműzetés keserű nyenyere kellett ennie Pátmosz szigetén. A Római Birodalom folyamatosan kísérletezett a császárimádás meghonosításával. Rendelet jelent meg, hogy mindazok, akik nem akarják imádni a „fenevad” képét, ölessenek meg. (Jel 13,15) A császárimádók jelt hordtak a homlokukon, a jobb karjukon, s aki nem vette fel a vadállat bélyegét, annak pusztulnia kellett. Mindez kimondhatatlan szenvedést jelentett a keresztyéneknek. Minden pillanatban készen kellett lenniük a halálra vagy a legborzalmasabb szenvedésekre. Az üldözés lassan tűrhetővé vált s úgy látszott, hogy Krisztus minden hívének el kell pusztulnia. János apostol kortársait azzal erősítette, hogy Krisztus hamarosan eljön. Isten a gonosz végleges diadala előtt beleavatkozik a dolgok folyásába. E beavatkozás elhozza a világ végét, az Antikrisztus és a Krisztussal szembenálló hatalmak bukását, és így a szentek uralmának helyreállítását.

A mai Ige János apostol mennyei látomásainak a végső fejezetéről szól. Az utolsó ítéletben mindazok, akiknek neve nem találtatott beírva az „élet könyvébe”, a tűznek távába, vagyis az örök halálba vettetnek. A szétomló régi világ összeroppanására mélységes csend következik be, amelyben megszólal a királyi széken ülő, kinek szeme villanására elmúlik az ég és a föld: „Ímé mindent újjá teszek!” Aztán a János szeme előtt

feltárlul egy felséges kép: száll alá az égből Istennek hajléka, a mennyei Jeruzsálem, a békességnek és az istenfiúságnak sátora, az Ő szent országa.

Ennek a jövendölésnek, amely múltat, jelent és jövendőt egyaránt összeköt, fontos következményei vannak.

Meg kell újulnia a Jézus által való személyes életnek. Az emberek elfelejtették, hogy egykor itt, a földön járt Valaki, akinek ajkán örömmel csendült Isten végtelen irgalmáról és kegyelméről. Elfelejtették, hogy valaki boldognak mondotta a tiszta szívűeket, de jaj-t kiáltott a képmutató papi fejedelmekre. Megbocsátott a vámszedőnek, a parázna asszonynak, örök életre buzgó vizet adott a samáriai asszonynak, de ítéletet mondott a hivalkodó farizeusra. Mintha kiveszett volna az emberek lelkéből az a tanítás, hogy Isten Lélek, és hogy imádása nincsen helyhez, tanhoz, intézményhez kötve, mert az a szívnek titkos indulata. Óh, hogy elveszett a pusztában az Ő hívó szava: jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve! Hogy elröppent biztató ígérete: Ímé én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig! Valamikor régen ott járt-kelt a szomjúhozó beteg lelkek között az Úr Jézus Krisztus, s aki hozzá ment, azt meggyógyította. A középkorban a papok, a pápák elzárták az utat. Ma nem ugyanez történik-e a történelmi egyházakban? Förlépett az egyház csodálatos, büszke temploma, épültek, épülnek ma is csodálatos „egyéni érdekeket szolgáló paloták”, de a hívők csak a „pitvarban” ültek, (ülnek) szomjazó lélekkel. Homályos oktatást adtak ugyan a népnek, de nem adták az örök élet kenyerét és borát. Ma hogyan állunk ezzel?

Egykor Jézus jelenléte megszentelte a földet. Áldott volt az anyai öröm, áldott a lakodalmi vigalom Kánában, szép volt a teremtett világ, a mennyei Atya keze munkája. Szent volt a hivatás, a munka, a család. Jézus és serege mennyei boldogsággal járt a földön, mint Isten boldog gyermekei. A Szentírás arról tanúskodik, hogy régen megtalálták az emberek az élő Jézus Krisztust. Mária Magdolna ott zokogott a feltámadott lábainál. Tamás megtapogatta a sebek helyét, Péter vallást tett róla: Te tudod, Uram, hogy szeretlek Téged! De most?! Most újból elborult az ég, s a föld siralmak völgyévé változott. Elanyagiasodott világunkban mit sem ér a becsületes, szorgalmas munkásnak hitt végzett munkája, ha hitetlen, közömbös, istentelen világ veszi körül. Látjátok, mivé lett a keresztyén élet azáltal, hogy Jézus helyett embereknek adta, adja a szívét? Ha a szellem és a lélek hatalma helyett intézményekben, egyének gyarló önös – és pártoskodó érdekeiben keresi az „értékek” forrását?! De mindezek fölött mondta, és újból mondja a királyi széken ülő: „Ímé, mindent újjá teszek!”

Újjá lesz a világ, újjá a szív, és élet, megújul a régi, ha Ő, az örökké élő megszólal újból: „Én a szomjazónak adok az élet vizéből ingyen.” És hogynem szomjúhozta volna! Új meg új nemzedékek indultak el, hogy megtalálják lelkük nyugalmát, a szomjúságukat oltó élő vizet. De ezt az élő vizet egyedül a királyi széken ülő, a *Magasságos Isten adja meg: ingyen!* Magadtól csak bűnös tudsz lenni. A bocsánatot, a kegyelmet Tőle nyered!

Ha magadra maradsz, mint tékozló fiú, egyre távolabb kerülsz az atyai háztól. Ha szíved szerint hazavágyol Hozzá, Ő keblére ölel! Látjátok, ez a végtelen szeretet a bűnös emberrel szemben, ez a kegyelem, és ez a mi kegyelmes édes Atyánk! Őt pedig Jézus Krisztus jelentette ki nekünk, Ő bizonyította meg életével, halálával, hogy Isten kegyelmes Atya, aki minden gyermekét üdvözíteni akarja. Ő a szomjazónak ma is élő vizet ad ingyen!

Mit is adhatnánk mi, akik por és hamu vagyunk. Neki, az Örökkévalóság Urának, Istenének? Csak gyermeki bizalmat, örvendező hálát, hűséges ragaszkodást, imádságos szívünk őszinte fohászát: „tisztá szívet teremts bennem óh Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem!”

Egyedül Isten teremthet újjá mindent, és akik szent Igéje, megelevenítő Lelke által győznek, azok örökségül nyerik ajándékait.

Csak az győzhet, aki állandóan harcban él. Harcban önmagával, bűneivel, a bűnös világgal. Győzni elsősorban önmagunk felett kell! Legyőzni hiábavaló, bűnös kívánsága-

inkat, saját akaratunkat. Ezt a győzelmet egyedül senki sem tudja kivívni. De Isten azért küldte el e földre Szent Fiát, hogy aki hisz Őbenne, az soha el ne vesszen, hanem az örök élet örököse legyen. Aki így győz, annak Ő Istene lesz, és az pedig győzedelmeskedő fia lesz neki! Boldogságot nyer itt a földön és majd odaát, ahol az új ég és az új föld mennyei öröme és békessége tölt majd be mindent. Amen.

Évente új öröm

Minden évben új öröm a karácsony.
Betlehem Szülötte, Jézus: Barátom.
Isten Fiaként Ő közénk született.
Tanuljon Őtőle minden kis-gyerek!

Tanulhatunk szeretetet, jóságot!
Átölelte Ő az egész világot!
Két karjával átölel Ő engem is,
Boldoggá tesz a földön s a mennyben is!

Ne úgy, mint eddig!

Míntha valaki sáros csizmával
Szép, hófehér abroszra háгна,
Míntha valaki durva ököllel
Sújtana le egy szál virágra:
Úgy képes a mi bűnös szívünk
Rombolni legszebb kincseinket ...
– Irgalmazz nekünk drága Urunk,
És taníts ünnepelni minket!

Már sok karácsonyt ünnepeltünk,
Csillagszóró hintette fényét,
De nem vártuk, hogy égi fények
Oszlassák el szívünk nagy sötétjét!
Volt ajándék, terített asztal,
Zengő énekszó, ünnepélyek ...
– Csak TE maradtál kívül, Jézus,
S Nélküled ment tovább az élet .

Irgalmazz nekünk, drága Jézus!
Taníts meg minket ünnepelni!
Üdvösségszerző, égi Gyermek,
Ölelj át, hogy tudjunk szeretni.
Hadd járjunk nyitott ég alatt
És megnyíló szívünkbe lépj be,
– Hadd lássák rajtunk: Hogyan él
Jézus boldog, megváltott népe!

Karácsonyi prédikációk

Kováts László
Újös

Fogadjuk képmutatás nélküli szeretettel

Alapige: Róma 12,9
Bibliolvasás: János 3,1–21

Karácsonyt a szeretet ünnepének szoktuk nevezni, s azt hiszem, nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy ez az elnevezés találó és helyes. Isten szeretetének ünnepe, aki úgy szerette e világot, hogy megszületett Fiát adta érte, az emberek szeretetének ünnepe, akik ilyenkor ajándékokat adnak egymásnak, s különösen a gyermekeket halmozzák el a szeretet jeleivel, különféle ajándékokkal. Ha a betlehemi gyermek roppant szegénységben fekszik a jászolban, hát legalább az én gyermekemmel ne legyen így, legalább az én gyermekemnek legyen jobb dolga.

Isten szeretete képmutatás nélkül való szeretet, semmi álnokság nincs benne, a szíve belsejét, a teljes igazságot mutatja karácsonykor is, máskor is az embernek. S éppen a karácsony a biztosítéka annak, hogy amit addig hangoztatott, nem képmutatás. A próféta sokat beszélnek Isten szeretetéről. Ézsaiás azt mondja, hogy haragudtál rám, de elfordult haragod; letörli az Úr Isten a könnyhullatást minden orcáról; egy rövid szempillantásig elhagyta és nagy irgalmassággal egybegyűjtelek; mert a hegyek eltávoznak és a halmok megrendülnek, de az én irgalmasságom tőled el nem távozik. Mi mindez, ha nem Isten szeretetének kifejezése? S mindennek pecsétje a karácsony. Az megszületett Fiú megérkezéséből látjuk, hogy valóban úgy van, ahogy mondotta Isten: örökkévaló szeretettel szeret. – Ha Isten tőlünk, emberektől is ilyen szeretetet kíván és vár, s ezt a mai igében határozottan ki is fejezi: ne csak mondjátok, ne csak mutassátok a szeretetet, hanem szívetek belső tartalma, nagy kincse legyen. A szeretet képmutatás nélkül való legyen!

Jézus is képmutatás nélkül való szeretettel jött hozzánk. Aki Istenségét elrejtette, mindön testünket felvette, aki megalázta magát előbb a betlehemi jászolig, aztán a golgotai keresztra, „ki az embert úgy szerette, hogy keresztfán halt érte”, lehetetlen, hogy ezeket a nagy dolgokat képmutatásból tette volna. De különben is, Isten Fia és a képmutatás nem fér meg egy helyen. Ő csak az igazsággal lakozik együtt. Képmutatás nélküli szeretettel való fogadtatást vár. Vajon az első karácsonykor így fogadták? Ha csak felületesen nézzük a dolgot, azt kell hogy mondjuk, hogy sehogysem fogadták. Nem vala nekik helyük a vendégfogadó háznál. De csak azok voltak ilyen rossz elfogadói, illetve el nem fogadói, akiknek Jézus semmit sem jelentett, akik nem is tudták, hogy ki Ő. De már Betlehemben megtaláljuk azokat is, akik szeretettel fogadták. Ki vonhatná el tőle Mária szeretetét? A szegény pásztorokat és a gazdag bölcseket is a szeretet hozta hozzá, s indította az imádatra, tisztességtételre és az ajándékadásra. Pár nappal később, a gyermek Jézusnak a templomban való bemutatásakor az öreg Simeon és a vén prófétaasszony, Anna is, milyen meleg szeretettel vették karjukba s áldották érte Istent. S ezeknek a szeretete igaz, őszinte volt, nem volt benne semmi képmutatás.

A megérkező családtagot vagy a kedves vendéget mindenki nagy örömmel fogadja. És nagy szeretettel. Meleg szoba, terített asztal, puha párna várja az érkezőt. Karácsonykor úgy érezzük, hogy Jézus a megérkező családtag, Jézus a kedves vendég. Úgy érezzük, hogy karácsonykor közelebb jön hozzánk, s állandó lakó akar lenni nálunk. Úgy látjuk, hogy örömmel és szeretettel fogadjuk. Karácsony éjjelén zeng a falu az öröm-

énektől, meleg szobánkban születése történetét hallják gyermekeink. Karácsony napján, mint angyali hívogatás zeng a harangok hozzá hívó szava, s a templomban tiszteletére megterül az Úr asztala. Ez mind iránta való szeretetünket mutatja. Ő azonban nem elégszik meg a szeretet mutogatásával, hanem képmutatás nélkül való szeretetet kíván. Mert van sajnos olyan is, akinek a Jézus iránti karácsonyi szeretete képmutatás. Mutatja, hogy örvend Jézusnak, de valójában a bornak, töltött káposztának és kalácsnak örvend, Jézust nem tiszteli, nem hallgat rá. Az ilyenek nem sokat ér a karácsony. Ha a kalácsevés, borivás és tánc ünnepe, miért kell emlegetni Jézus születését? Mindez Jézus nélkül is lehetséges. – De vannak hála Istennek olyanok is, akik képmutatás nélkül való szeretettel fogadják, akik boldogan ismétlik a karácsonyi ének szavait: „Nyílj meg szívem, lásd meg jobban, ki fekszik ott a jászolban, ez a gyermek bizonyára az Úr Jézus, Isten Fia. A mennyei magas égben Istennek dicsőség légyen, ki Szent Fiát küldte értünk, hogy Megváltónk lenne nekünk.”

Erről a Jézus és emberek iránti képmutatás nélkül való szeretetről beszélünk ma.

I. Hogy a képmutatás nélkül való szeretetet felismerhessük s értékét felbecsülhessük, szükséges, hogy előbb a képmutató, nem szívből származó, hanem csak külsőségekben mutatkozó hamis szeretetet nézzük. Ez Istennél nem található meg, de annál inkább megtalálható az embereknél. Nem mindenki és nem mindig érez szeretetet, aki szeretetet mutat. Az emberek általában szeretetet mutatnak az iránt, akitől hasznot várnak. Valami örökség néz valakire. Szép ház, jó bútorok, hasznos tárgyak, vagy egyéb jelenti az örökséget. De még nem biztos, hogy az övé. Csak akkor lesz az övé, ha kiérdemli, s szeretettel lehet kiérdemelni. Hogyne mutatna hát szeretetet a végrendelkező irányában, pedig magában mérgelődik szeszélyeiért s nem valami jó áldást mond rá. – Vagy szeretetet mutat más iránt, akitől fél. Hadd lássa, hogy szeretem, hátha ő is szeretni fog s nem fog bántani. Vagy az iránt, aki titkát tudja: hátha ezzel kiváltja a titok megőrzését. S még más érdek is lehet, ami képmutató szeretetre indítja az embert. Mikor azonban az érdek már nem köt, híre sincs a szeretetnek; megsemmisül, s nem marad utána semmi, vagy éppenséggel gyűlölet marad utána. Az ilyen képmutató szeretet tehát rövid életű, és semmiképpen sem lehet elmondani róla, amit Pál apostol az igaz szeretetről mond, hogy az soha el nem fogy.

A szeretetnek jelei vannak: a mosoly, a kedves beszéd, a csók, a segítség. Célja eléréséhez mindezeket felhasználja a képmutató szeretet is. Sokszor milyen kedves mosollyal beszél valaki azzal, akit gyűlöl. Júdás csókkal adta Jézust az ellenség kezébe. Az ember kész segítségére lenni rosszakarójának is, ha ebből hasznot remél. Dehát a képmutató szeretet esetében mindez csak álarc, nem igazság. Jézus pedig karácsonykor nem álarcot kíván látni rajtunk, hanem igazi orcánkat. S ezt is látja, hiába képmutatóskodunk. Vagy szerető tanítvány-barátnak lát, vagy közömbösnek, vagy ellenségnek. De talán még ezek az utóbbiak is jobbak, mintha képmutatónak lát, mert ha akarja, a közömbösből hívőt, az ellenségből barátot formál. De a képmutatóra azt mondja: ezzel a hamissal nincs mit tegyek. Vele szemben nincs hát helye a képmutató szeretetnek. De nincs helye karácsonykor az emberekkel szemben sem. Akinek ma boldog ünnepet kívánok, kívánja ne csak a szám, hanem a szívem is.

Annál nagyobb helye van a képmutatás nélkül való szeretetnek. Igaz, hogy Jézustól sok hasznot lehet várni. Lehet az embernek drágább öröksége, mint az idvesség? Félni is lehet tőle, mert szőrőlápát van a kezében: a búzát csűrjébe takarja, s a polyvát megégeti olthatatlan tűzzel. Titkainkat is tudja, mert szeméi olyanok, mint a tűzláng, behatolnak a velők megoszlásáig. De mi mégsem azért mutatunk iránta szeretetet, hogy hasznunk legyen belőle, nem tudunk mi magunknak hasznot szerezni: a haszon azoké, akiknek Isten elkészítette s kegyelemből adja. Hanem szeretjük, mert Ő előbb szeretett minket.

Mert szabadításunkért, boldogságunkért odahagyta mennyei királyi székét, elfogadta a betlehemi jászlat; odahagyta angyalok és szentek dicséretét, elfogadta gonosz emberek üldözését és szidalmát, elfogadta a szegénységet, nélkülözést, szenvedést és kereszthalált. Ilyen igaz szeretetre csak igaz szeretettel lehet válaszolni. Ezért szeretjük Őt képmutatás nélkül való szeretettel.

Mosolygunk rá. Karácsonykor mosolygó arcú emberek járnak az úton, köszöntenek be a házakba, ülnek az asztalnál. Ha nem valami világi hiúság idézi arcunkra, hanem szívünkéből származik, jó a mosoly, a betlehemi gyermekre sugárik: Uram, lásd meg mosolyomból, hogy szeretlek. – Kedvesen beszélünk vele is, róla is. Milyen kedves beszéd minden karácsonyi énekünk. Megcsókoljuk. Nem fába vagy ércbe faragott alakját csókoljuk, hanem Őt magát, lelkünk csókjaival. Ez elér hozzá az idő- és térbeli távolságon át. Csókoljátok a Fiút – mondja Isten a 2. zsoltárban. Csókoljuk is, mert szeretjük, és segítségére vagyunk. Neki ugyan nem adhatunk meleg pólyapárnát, szelíden ringó bölcsőt. Aranyat és ezüstöt sem adhatunk, mint adtak a napkeleti bölcsek. De tudjuk, hogy az Anyaszentegyház az Ő földön látható teste, s ha ezt segítjük, Őt segítjük. Ezt segíthetjük – s segítjük is. Képmutatás nélkül való szeretetünket szívesen fogadja, örvend neki, s ezt mondja: egymást is így szeressétek, de nemcsak ma, hanem máskor is. Ha Őt így szeretjük, ahogy mondom, e kívánságát nem nagy dolog teljesíteni.

2. Képmutatás nélkül való szeretetünket azzal pecsételjük meg, hogy iszonyodunk a gonosztól és ragaszkodunk a jóhoz. Ezt Isten nemcsak karácsonykor mondja s nemcsak az Újszövetségben mondja. Az egész Biblia ezt parancsolja. „Gyűlöljétek a gonoszt és szeressétek a jót!” – hirdeti majdnem szóról-szóra úgy, mint Pál, Ámós próféta is. De az Ószövetségben nem tudják, hogy mi a jó, vagy ki a jó, akihez ragaszkodni kell. Akkor még csak Isten törvényét s a jócselekedeteket tartották a legfőbb jónak. Pál már tudta, mi is tudjuk, hogy a legfőbb jó Krisztus. Hozzá ragaszkodjatok, s oda vagytok kapcsolva Isten törvényéhez, a jócselekedetekhez. Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. Aki én bennem marad, az terem sok gyümölcsöt – szól Jézus.

Ne gondoljuk, hogy ez a figyelmeztetés ma felesleges, mert karácsonykor semmi rossz nem történik. Történik bizony. Már az első karácsony története megmutatja a rosszat. Beszél a szívtelenségről, amely megakadályozta a betlehemieket, hogy a szülés előtt álló Máriát házukba fogadják. Beszél aztán a még nagyobb rosszról: Heródesnek a Jézust elpusztítani akaró gyermekgyilkosságáról. Ma is ott lehet a szívünkben a gonosz karácsonykor: közöttünk is, bennünk is lehet gonosz. Lehet, hogy Jézust éppen nem akarjuk meggyilkolni, de már a szívtelenség bűnébe sokan beleesnek. Hányszor vagyunk szívtelenek, ha Jézusunk anyagi áldozatot kíván tőlünk, s hányszor, ha embereken kell segítsünk? Ez gonoszság. De más gonoszság is előfordul: a bor, a féltelenség, a könnyelműség hányat és hányat visz még karácsonykor is előbb gonoszra, aztán a veszedelembe.

Nos, iszonyodjatok a gonosztól – parancsolja Isten. Ez először azt jelenti, hogy ne tegyétek a gonoszt. Ha Heródes gyermekgyilkosságában nem is vagyunk részesek, szavunkkal se sértjük a kisgyermek formájában eljött Megváltót. Ha nem vagyunk egyek a betlehemiekkel Mária és a kisgyermek be nem fogadásában, ne kövessük őket azzal sem, hogy szívtelenek vagyunk az Ő látható testével, az Anyaszentegyházzal szemben, vagy az Ő kicsinyeivel, a ránk szorult keresztyén testvérekkel szemben. Ha most délelőtt itt vagyunk a templomban s leborulunk jászolbölcsője előtt, lássuk délután is, este is, s ne engedjük, hogy a bor vagy a vigasság kárhozatba vigyen. De ne csak ne tegyük ezeket a dolgokat, hanem úgy, ahogy az ige mondja, iszonyodjunk tőlük. Iszonyattal utasítsuk el a gonosznak még a lehetőségét, a gondolatát is! Nehéz így tenni, mert természetünkben a Sátán éppen a gonosz iránti vonzalmat oltotta be. De karácsony azért van, Jézus azért jött, hogy ezt az oltást hatálytalanítsa s egy másikat adjon: védőoltást, amely immunissá

tesz a gonosszal szemben. Az ige, az úrvacsora a karácsonyi események által olt be és viszi véghez a csodát, hogy követői iszonyodjanak a gonosztól. Akik Betlehemben képmutatás nélkül való szeretettel fogadták, megnyerték az immunitást, semmi gonoszt nem tudunk róluk. Ha te is így fogadod, téged is beolt, s oltása olyan hatékony lesz, hogy nem csak az ünnepen, hanem ünnep után is iszonyodni fogsz a gonosztól.

De nem elég a gonosztól iszonyodni s ennyivel megmaradni. Az ilyenek a lágymeleg keresztyének, akikre Isten azt mondja: mivel lágymeleg vagy, sem hideg, sem hév, kivétel téged az én számból. Az ilyenek pedig ugyanolyan ítélet alatt, s így veszedelemben vannak, mint akik szeretik a gonoszt. Hanem tovább mondja Isten: ragaszkodjatok a jóhoz. Aki képmutatás nélkül való szeretettel fogadja Jézust, így is tesz. Felismeri, hogy Jézus a legfőbb jó, s ragaszkodik hozzá. Akár Betlehemben látja, ahol dédelgetni kell, akár Egyiptomban, ahol Heródes elől kell menteni, akár tanítását hallja, akár csodáit látja, akár keresztre verik és meghal, akár feltámad, akár mennyben van, akár visszajön, ragaszkodik hozzá. Azaz röviden kifejezve: akkor is, ha Jézus nagy és mások is tisztelik, akkor is, ha kicsinek látszik s mások megvetik. Ragaszkodik hozzá s azt mondja: én az övé vagyok, ő az enyém, sem élet, sem halál nem szakaszthat el tőle. De ezt mondja, ha Jézushoz való ragaszkodásáért akár elismerést és jutalmat, akár csúfságot és nehézséget nyer. Ilyen ragaszkodó szíveket keres Jézus. S az ilyeneket aztán megtanítja példájához is ragaszkodni s úgy élni, hogy a jószágban hozzá hasonlatosak legyenek.

Karácsonykor ezt mondod: iszonyodom a gonosztól és ragaszkodom a jóhoz. Ezt íme, meg is mutatom, mert itt vagyok a templomban, úrvacsorát veszek, ennek vagy annak ajándékot adtam, kalácsomból is juttattam annak, aki nem süthetett kalácsot, az egyház szükségeire is adakozom. De az a kérdés, hogy mindezt azért teszed, mert Jézushoz ragaszkodsz s érzed, hogy Ő így kívánja, érzed, hogy Ő küld és erőt ad, hogy így tégy? Vagy azért teszed, hogy az emberek lássák, hogy jó vagy s dicsérjenek? Az előbbi esetben sokat ér jószágod, az utóbbi esetben keveset. Kérned kell Jézust, kapcsoljon magához s tanítson meg jónak lenni. Ő is ezt akarja, s ha te is kéred, szívesen megteszi.

Képmutatás nélkül való szeretet, a rossztól való iszonyodás, a jóhoz való ragaszkodás. Ezt akarja Jézus a világban. S ha a világban ma még kevéssé láthatja, lássa meg követőiben, bennünk. A karácsony nála eszköz, nálunk segítség mindezek elérésében. Ámen.

Kun-Gazda Gergely

Völcsök

A Megkereső és Megtartó

Alapige: Lukács 19,10

Bibliavetítés: Lukács 19,1-10

Keresztyén testvéreim, ünnepelő gyülekezet!

Első és felületes olvasásra/hallásra az elhangzottaknak távolról sincs közük a karácsonyhoz. Ugyanis a felolvasott történetben nem esik szó Józsefről és Máriáról, cenzusról és Betlehemről, angyali karról és pásztorokról, istállóról és jászolról, főpapokról és írástudókról. Annak meg talán kifejezetten örülünk, hogy Heródesről, és gyilkosravaszdi indulatáról sem hallunk.

Igénket akár olyan *csodamentes karácsonyi igének* is nevezhetjük, amelyben mégis *csoda történik*, és ebben egyaránt helyet kap a Zákéus „beismerő vallomása”, azaz bűnvallása, majd az ennek nyomán fogant „új emberré”-létel (8.), illetve a Jézus leplezetlen örömét (9.) követő masszív, karácsonyi üzenet-jellegű megállapítás (10.). A most el-

hangzó igehirdetés egy szerény eszköz kíván lenni ahhoz, hogy Jézus öröme felénk is kiáradjon, hogy reánk nézve is elhangozhasson a „Ma lett idvessége ennek a háznak” evangéliuma. Ezért először beszélnünk kell az elveszettségről, mint nem rendeltetészerű állapotról, majd az ember Fiának fáradhatatlan kereséséről, és végül Jézus Krisztus megtartató, egyben életben tartani akaró határozott akaratáról.

I.

A Jeruzsálem felé zarándokló Jézus Jerikóba érkezik, abba a városba, amelynek falai oly csodálatos módon omlottak le évszázadokkal azelőtt a honfoglaló izraeli törzsek előtt (Józs 6). Talán azt sem mellékes megemlíteni, hogy az akkori vezető, Józsué neve és Jézus neve egyaránt a szabadítást, megváltást jelentő héber szóból ered. Jelen esetben is falak – igaz, más természetűek – fognak leomlani, és bizonyos értelemben „honfoglalás” történik, amelyre ugyancsak érvényes a más-természetszerűség jelzője.

Jerikó városának egyik lakója, Zákeus, elveszettnek ítélt, kiközösített ember, aki a közösségből voltaképpen önmagát zárta ki az által, hogy vállalta a kortársai által olyannyira gyűlölt és megvetett vámszedői, adóbehajtói munkakört. Jézus tehát egy exkommunikálttal találkozik, és bizony kíváncsian várjuk ennek a találkozásnak a kimenetelét, annál is inkább, mivel nem is olyan régen egy rokonszenves „valaki”, aki az örökélet felől érdeklődött, hallva az extrémnek tűnő követelményt – „Add el mindenedet, amid van, és oszd el a szegényeknek, és kincsed lesz mennyországban, és jer, kövess engem” (18,22) –, leforrázva kullogott el Jézus elől, pedig nem is volt vámszedő (!), sőt a parancsolatok hallatán önértzetesen állította: „Mindezeket ifjúságomtól fogva megtartottam.” (18,21) Vajon ami nem sikerült a törvénytisztelő „jó” embernek, fog-e sikerülni az embertársait kifosztó, megkárosító, „rossz” Zákeusnak? Vajon az elveszettségre kárhozottoknak menni fog?

Azt, hogy mit jelent elveszettnek lenni, Jézus világosan és sokatmondóan fogalmazta meg az elveszett juhról (Mt 18,12–14; Lk 15,5–3), és az elgurult pénzről (Lk 15,8–10) szóló példázatokban. Elveszett az, ami/aki nincs a rendeltetésének megfelelő helyen, és mivel bizonyos sajátos, egyedül értéket képvisel, keresni kell. Ilyen Zákeus, aki Ábrahám fiainak közösségén kívül él, csakhogy ez nem elfogadható állapot, mert végeredményben „ő is Ábrahám fia” (96. v.). Meg kell szüntetni tehát a kizáró okokat, és vissza kell őt vezetni a gyülekezet közösségébe, számára is helyet kell biztosítani az Ábrahám fiainak társadalmában, még akkor is, ha ezt a sürgető követelményt a „mindnyájak” értetlenkedő zúgolódása kíséri, hiszen már régóta tudott dolog az is, hogy „Nem jó az embernek egyedül.” (1Móz 2,18a.) A helyzetet csak súlyosbítja, hogy az „elveszett” kifejezés görög eredetijének jelentései: tönkremenni, elpusztulni, odaveszni, amelyek bizony a megsemmisülést juttatják eszünkbe!

Magunkra tekintve nyugodtan mondhatjuk: nem szeretjük sem az adószedőket, sem a villanyszámlaszedőket, és az egyházfenntartói járulékot „behajtó” presbitereket sokan nem szívesen látják házuk táján. Talán köztudott, hogy mi, lelkipásztorok, magunk között, például az egyházmegyei számvevőket, viccesen „zákeusoknak” tituláljuk. Csakhogy a helyzet ennél súlyosan komolyabb, egyben mérhetetlenül fájdalmasabb is, ugyanis mi, emberek igenis személyválogatók vagyunk, és hajlamosak arra, hogy köreinkből mihamarabb kiebrudaljuk azokat, akik nem az általunk egyedül jónak, elfogadhatónak tartott normák szerint élnek, és mérhetetlenül fölháborodunk, ha valaki közülünk mégis közösséget mer vállalni velük. Közben, persze, azzal is tökéletesen tisztában vagyunk, hogy a kiközösítettek élete mennyire keserű. De hát „magukra vessenek, ők tehetnek róla” – szoktuk önmegnyugtatóként hajtogatni. Jó pszichológiai szakkönyvekből talán

azt is megtanultuk, hogy az általunk elveszettségre kárhozottatott, kirekesztett emberek személyiségében milyen torzulások keletkeznek, és csak idő kérdése, hogy megfelelő gondozás hiányában az érintettek mikor jutnak el személyiségük, vagy éppen fizikai létük teljes megsemmisüléséig. Legyen ez a karácsony az elveszettekhez, a kiközösítettekhez, a kiutáltakhoz, a társadalom perifériájára szorítottakhoz való odafordulás áldott alkalmá és lehetősége. Omoljanak le a bennünket elválasztó falak, hogy a karácsonyi öröm valóban „az egész nép öröme” lehessen.

II.

A jerikói Zákeus – mondhatnánk kínjában, keservében – Jézus jöttének hallatára arra is képes, hogy önmagát nevetségessé tegye: kis termetű ember lévén felmászik egy fára, csakhogy láthassa Őt. Hangsúlyos: Zákeus *csak látni* akarta Jézust, azaz kevéssel is beérte volna. A szemével Jézust kereső vámszedő még nem tudhatja, hogy ennél mérhetetlenül többen fog részesülni: Jézus fogja őt életre szólóan megtalálni, sőt ennél is többet fog érette tenni... de erről majd később.

Meggyőződésem, hogy Zákeus cselekedetének megértéséhez a kulcs nem a kistermetű emberekre jellemző akarnokság (ez pszichologizálás lenne), nem is a végleg elkeseredett emberek sajátjaként ismert „minden mindegy” magatartás (ami merő fatalizmus volna), hanem valami komoly, kitartó, határozott – az sem baj, ha azt mondjuk: konok – törekvés. Majdnem biztosnak vehető, hogy Zákeus már hallott Jézusról: tanításáról, csodáiról, ördögűzéseiről, beteggyógyításairól. Ezért a vadfügefára törekvő igyekezetében benne van a reménykedés is: *hátha* az ő esetében is történik valami?

Jó lenne, ha az egykori vámszedő kitartó, konok magatartása a mai igehallgatók sajátja lenne. Hiszen annyit hallottunk mi is Jézusról! Eszünkbe jutnak gyermekkorunk vallásórái, a konfirmációra való felkészülésünk alkalmi, templomban, temetési gyászban és lakodalmas örömben elhangzott igehirdetések tucatjai. Hátha most, ezen a karácsonyi ünnepen végre csakugyan történik valami életreszóló a mi életünkben is?

Zákeust Jézus lehívja a fáról, és házába tér. Azt nem tudjuk, hogy pontosan mennyi ideig tartózkodott hajlékában Jézus, mint ahogy azt sem, hogy ez idő alatt miről beszélgettek, de az biztos, hogy ekkor ment végbe az elveszettek ítélt Zákeus Jézus általi *megkeresése és megtalálása*. Mégpedig úgy kereste meg Jézus az elveszettet, a kiközösítettet, hogy megszüntette azokat az okokat, amelyek a vámszedőt a jerikói közösség számára elfogadhatatlanná tették. A „négy szemközti igehirdetés” végén elhangzik az, amit korábban Zákeus nem tudott volna kimondani: „Uram, minden vagyonomnak felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négy annyit adok helyébe.” Vagyis nem csak a mózesi törvény kártalanítási előírásait (vö: 2Móz 22) tartja magára nézve kötelezőnek, hanem azon felül a szükségét látók segélyezését is önként vállalja. Zákeus új emberré lett – ahogy mondanánk: mintha kicserélték volna, vagy: nem lehet rá ismerni. Keveset remélt – mérhetetlenül sokat kapott: egy új életet.

Ünnepelni jöttünk: ünnepelni az Ige testté lételeének alkalmát, mert ez a karácsony. Lehet, kevéssel is beérnénk, és csak látni akarunk: legalább múlt karácsonyi hangulatot, betlehemes istállót, kisjézusos bölcsőt, ajándék-okozta gyermekörömet, kántáló embereket, legalább pár napig tartó emberséget. És ez érthető! Ennél viszont sokkal többet készített számunkra a végtelen kegyelemmel ajándékozó Urunk: egy Átala birtokba vett másféle élet lehetőségét, amelyben a másik ember testvérként való elfogadásának éppúgy helye van, akárcsak a szegényekről való gondoskodásnak, és a harácsoló, másokat kizsákmányoló életmóddal való szakításnak. A bennünket fardadhatatlanul kereső Urunk életreszólóan új emberré akar formálni. Mi lenne, ha e karácsonyi ünnep után

sokunkról lehetne elmondani: nem lehet rá ismerni, mintha kicserélték volna, mert az eddigi kiközösítökből, személyválogatóból, a bármi áron maga hasznát keresöböl, az embertársait megkárosítöböl igazi Krisztus-követö tanítvány lett, akinek életéböl eltűntek azok az okok, amelyek eddig undokká, elfogadhatatlanná tették?

Nemrég azt mondtam, hogy a Jézust csak szemével keresö Zákeust Jézus fogja életre szólóan megtalálni, sőt, ennél többet is tesz: *megtartja*. A „megtartani” kifejezés nyomatékos kiejtésekor elsősorban nem arra gondolok, hogy a keresztyén legendában Zákeus Péter apostol kísérőjeként, illetve Cézarea püspökeként van említve, hanem az itt előforduló ige további jelentéseit szeretném kihangsúlyozni: életben tartani, valakit megóvni a haláltól, épségben kivezetni, egészségessé tenni, egészséget visszanyerni, meggyógyulni. Vagyis Jézus Zákeust nem csak megkeresi, hanem életben is tartja azért, hogy visszahelyezi a közösségi és istentiszteleti élet vérkeringésébe, ezáltal megóvja lelkét az elsorvadástól – a szó szoros értelmében *egészségessé teszi*, visszavezeti az Ábrahám fia társadalmának egészébe, sőt ez a tette nem csak ideig-óráig való enyhülést jelent, nem csak felületi kezelést nyújt a betegségre, hanem gondoskodik arról, hogy ez az állapot *állandósuljon*, tartósan megmaradjon. Teszi mindezt azért, mert „ő is Ábrahám fia” – azaz sajátos, egyedi értéket képvisel.

Fogalmazzunk egészen egyszerűen: karácsonykor azért jött „az embernek Fia”, hogy *megtartson*, hogy életben tartson, hogy visszavezessen az Istennel és egymással való közösségbe, hogy így meggyógyítsa beteggé lett, halál felé zuhanó életünket, és mindezt nem egy röpké hangulat erejéig, egy pillanatig, hanem életreszólóan. Teszi mindezt azért, mert értékesek vagyunk, hiszen „véren váltattunk meg”

Zákeus életében csoda történt – ez az ünnep áldott alkalma lehet annak, hogy feletünk is elhangozzon: „Ma lett idvessége ennek a háznak”. Ámen.

Lészai Lehel

Kolozsvár

Isten Fia lerombolja az ördög munkáit

Alapige: 1János 3,8–10

Bibliaviasítás: János 1,1–14

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy lerombolja, az ördög munkáit.” Ebből a mondatból a leghomályosabb szó az 'ördög'. Hosszas vita folyt az évezredek során arról, hogy az ördög személy-e, vagy spirituális erő. Dr. Bartha Tibor „személyes, szellemi hatalomként” jellemzi, és ezzel valamelyest áthidalja a felvetett kérdést. Keresztyén emberekként hol kell keresnünk, rajtunk kívül, vagy bennünk, vagy mindkét helyen? John Stott szerint ez és a következő két vers az ördög eredetéről, tevékenységéről, hatalmáról és elvettetéséről szól. Hogyan kapcsolódik mindez karácsonyhoz? Jézus megszületése örömhír, és az Ő eljövetele egyben az ördög munkáinak lerombolását is jelenti.

1. Az ördög munkái

Több helyen olvasunk arról a Szentírásban, hogy az ördög mennyei lény volt, de felázadt Isten ellen, hadakozott Mihállyal és angyalaival, majd miután vesztett, angyalaival együtt a földre vettetett (Jel 12,7–9; Lk 10,18). Az ördög szó etimológiájával kapcsolatosan megemlíthető, hogy a héber eredetű *Sátán* azt jelenti, hogy ellenség, a görög eredetű *diabolosz* pedig azt jelenti, hogy szerteszét dobáló, rágalmozó. Eredetéről Jn 8,44-ben azt olvashatjuk, hogy „Embergylkos volt az kezdettől fogva, és nem állt meg az igazságban, mert nincs benne igazság. Amikor a hazugságot mondja, a magáéból

mondja, mert hazug és a hazugság atyja.” Itt is utalás történik arra, hogy valamikor igazságban élt, de nem maradt meg az igazságban, ezért távoznia kellett a mennyei világból. A 'kezdetből fogva' nem az öskezdetet jelenti, hanem a bukása utáni kezdetre utal.

Az ördög ténykedése egyértelműen gonosz. Tevékenysége három téren jelentkezik. Először is kezdetből fogva bűnt követ el és másokat is bűnre csábít. Másodszor gyilkos (Jn 8,44), üldözi az egyházat (Jel 12,4–6.13–17) és Pusztítónak hívják (Jel 9,11). Harmadszor pedig hazug és hazugság atyja (Jn 8,44), Isten népének esküdt ellensége.

Az ördög hatalma tekintélyes, és ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni, de erről később is esik majd szó. Gonosz gondolatokat, kívánságokat sugall, sőt belemehet az emberbe (Jn 13,27). Ritkán beszélünk arról, hogy a Sátán „a világ fejedelme”, pedig többször olvasunk erről a Szentírásban (Jn 12,31; 14,30; 16,11; vö. 2Kor 4,4; Ef 6,12). Egy királyi széken trónol (Jel 2,13), és hatalma az egész világra kiterjed (1Jn 5,19). A meg nem váltott emberek nem csupán hatalma alatt vergődnek, hanem hozzá is tartoznak, tőle származnak, egyenesen gyermekei (Jn 8,44; 1Jn 3,10). Olyan hatalma van az ördögnek, amely leigazza az emberek akaratát és kívánságait (Jn 8,44; 2Tim 2,26).

Ez a fejezet, amelyben felolvasott igénk található, Isten gyermekeiről és az ördög gyermekeiről beszél. Hogy lehet különbséget tenni közöttük? A 10. vers adja meg a választ: „aki nem cselekszik igazságot, nem az Istentől van, és az sem, aki nem szereti a testvérét” Íme két kritérium, két tesztkérdés, amelyben naponként elbukom. Ebből következik a logikus kérdés: akkor az ördög gyermeke lennék?

Erről a kérdésről talán legjobban példákon keresztül lehet beszélni. Vegyük először is a szentírásbeli példákat. Mindjárt Péterre gondolunk, aki Cézárea Filippiben (Mt 16,15–23) egyik pillanatban Krisztusnak, az élő Isten Fiának nevezi Jézust, aki őt ezért boldognak mondja, mert nem test és vér, hanem a mennyei Atya jelentette ki számára mindezt, a másik pillanatban pedig „Sátánnak” nevezi Pétert, mert emberi logikával, testtel és vérral tanácskozva bűnre csábítaná Mesterét, elfordítaná őt a kereszttől és a megváltás kijelölt útjáról. Ugyanaz a személy, az oszlopapostol, az egyik pillanatban Szentlélekkel telve, az ő befolyása alatt mennyei kijelentést tesz, rá egy pillanatra viszont ördöggé csábít, emberi logikájának engedve eltérítene Urát megváltói munkájától. Egy emberi személy, de két arc fedezhető fel benne. Az áthidalás akkor történik (lásd Péter fogadkozásának és tagadásának történetét), amikor Péter elsírja magát, amikor bűnbánatot tart, amikor sötét énjébe beáramlik, besüt Jézus kegyelmének világossága, és egy pillanat alatt mindent beragyog ez a fény, a kegyelem és a szeretet.

Vizsgáljuk meg részletesebben azt a két ismérvet, amely alapján megállapítható, hogy az Isten, vagy az ördög gyermekei vagyunk. Isten Fiának megszületése lehetőség arra, hogy akármilyen életet élünk is eddig, Isten gyermekeiként folytathassuk életünket.

A. Igazságot cselekedni

Hadd mondjak erre egy példát gyermekkoromból. Valamikor tizenkét évesen (Jézus ebben a korban a templomban feledkezett és az Atya dolgairól beszélgetett) az iskolámból elküldtek több társammal fém alapanyagot beszerezni. Én kezeltem a pénzt, és miután megvettük a kovácsoltvasat, a pénztárnál visszaadtak száz lejből, miközben én még nem adtam oda a százelejest. Akkor egy fizetés kétezer lej volt, tehát tetemes összeg ütötte tévedésből markomat. Nem szóltam a pénztárosnak, és boldogan vágtam zsebre a pénzt. Két év múlva konfirmáltam, és nem hagytam nyugodni az a régi eset, míg vissza nem vittem az összeget. Akkor nem volt infláció, úgyhogy ugyanannyi pénzzel tértem vissza sikkasztásom helyére, mint amennyit egykor eltulajdonítottam. Az ott dolgozó emberek már nem emlékeztek az esetre, el sem akarták venni a pénzt, de csak úgy tudtam megnyugodni, hogy őthagytam az egykor elvett összeget és ezzel megtérítettem a

kárt (a zsidó törvény szerint kétszeresen kellett megtéríteni lopás esetén az okozott kárt 2Móz 22,3.). Sokszor hiányzik már belőlem az az első szeretet tüzeben égő őszinte keresztyén, aki igazságot akart cselekedni, aki nem bírta elviselni a múlt igazságtalanságait sem.

B. Szereti testvérét

Hát igen, erről beszélünk állandóan, ezt olvassuk naponta az igéből, de hogyan is állunk ezzel a valóságban? Sokszor úgy próbálunk kihátrálni a problémából, mint az a bizonyos törvénytudó, aki igazolni akarta magát Jézus előtt, és miután kísérteni próbálta a Mestert, azt kérdezte tőle, „De ki az én felebarátom?” (Lk 10,29) Az ilyen kérdések mindig arról szólnak, hogy 'ki nem az én felebarátom?' Hol old fel Jézus, hogy bátran, lelkiismeret-furdalás nélkül, megszorítások nélkül gyűlöljek, mert annyi ellenszenves ember létezik a világon, és ráadásul mintha ezek mind az én környezetemben élneek. Mit tegyek velük? Nem merem kimondani, hogy gyűlölöm őket (mert ilyen nem illik mondani egy keresztyén embernek), de annyi őszinteség még van bennem, hogy azt sem állítom, hogy szeretem őket. Maradna tehát a kizáráson alapuló játék: ha már nem bírom, vagy ki nem állhatom az illetőt, akkor legalább vonjam meg tőle a 'felebarát' státuszt, és akkor minden rendben lenne. Ha nem felebarát, vagy egyenesen ellenség, akkor már találok néhány ószövetségi zsoltáridézetet a számomra mértékadónak tartott Bibliámban, ahol ilyeneket olvashatok, hogy „boldog lesz, aki megragadja és a sziklához csapja csecsemőidet” (Zsolt 137,9). A baj csak az, hogy Jézus nem szűkíti a felebarátok körét, hogy az ellenszenveseket nyugodtan kihagyhassam e parancs hatálya alól, hanem tágítja a kört, és így belekerülnek azok is, akiknek csak erőlködve tudok köszönni, netán mosolyogni. Ezen a szeretet vizsgán újból és újból elbukok. Még jó, hogy van pótvizsga, hogy van kihez kiáltani ebben a nyomorúságban. Karácsony egy ilyen pótvizsgaszesszió. Mi ennek az ellenszere? A 16. versben olvasható: „mi is tartozunk azzal, hogy életünket adjuk testvéreinkért.” Ne akarjuk kijátszani a 'felebarát' és a 'testvér' szót. Inkább próbáljuk ki, hogy azt, akit látni sem bírunk, ezután ne támadjuk, hanem védjük, áldozzuk fel magunkat érte, amikor lehetőség adódik erre.

2. Isten Fia lerombolja az ördög munkáit

Sokan vádolnak azzal, hogy túl sokat foglalkozunk az ördöggel és a bűnnel. Készülés közben tudtam, hogy arányosan kell beszélni a mondat két részéről – sőt, ki kellene hangsúlyozni az örömezenetet –, de akaratlanul is többet foglalkoztam az ördög munkáival, mintha az közelebb állna hozzám. Az ige szól Isten Fiáról, aki lerontja az ördög munkáit. Ez azt jelenti, hogy János is elismeri: létezik az ördög, sőt munkálkodik is. Hogyan munkálkodik? Többféleképpen. Egyesekkel elhitheti, hogy ő nem is létezik, és ebben a zavarosban tudja elérni a legjobb eredményeket. A felvilágosult ember büszkén jelentette ki, hogy nem létezik ördög. Most pedig nyög ez a felvilágosult ember, hogy kezelhetetlen a világ, semmi sem képes megfékezni azt a gonosztságot, amely szerinte nem is létezik. Más helyzetekben, főleg a keresztyén ember esetében, túlhangsúlyozza a szerepét, és ezzel rettegést támaszt benne. Ismerek egy olyan keresztyén nőt, aki a szobája felső sarkában látja az ördög fejét, és egyfolytában ezzel foglalkozik.

Beszéltünk már arról, hogy a Sátánnak hatalma van, nem szabad alábecsülni az erejét, de nem szabad túlbecsülni sem. Isten Fia megjelent, tehát a görög ige szerint kijelentette, kinyilatkoztatta magát, megmutatta magát. Ezt jelenti karácsony. Éppen azért jelent meg, hogy a létező ördög gonosz munkáját lerontsa. Itt az a görög ige áll, ami azt jelenti, hogy megsemmisíteni, elpusztítani, valaminek véget vetni, megszüntetni, eltörölni és semmivé tenni.

Egykor vereséget szenvedett az ördög a mennyben, most pedig vereséget szenved a földön is. Ellenben tudjuk, hogy milyen veszélyes egy vereségre álló, hátráló, visszavonuló sereg. Jézus legyőzi őt is a földön, és le akarja győzni bennünk is.

Az ördög elvettetése Isten Fiának megérkezésével kezdődött meg. Az ördög – olvassuk Jézussal – „nem tehet semmit” (Jn 14,30). Jézus elmondja róla, hogy a Sátán „megítéltetett” (Jn 16,11). Ez múlt időben áll, de ne tévesszen meg minket. Az ő elvettetése inkább trónfosztását jelenti – állítja John Stott –, mintsem végleges elpusztítását. Teljes legyőzötése csak az utolsó napon fog bekövetkezni (Jel 20,10). Időközben az Atya védelmet nyújt az Ő gyermekeinek és népének. 1Jn 5,18 szerint „aki Istentől született... a gonosz meg sem érinti”, Jn 17,15-ben pedig azt kéri Jézus az Atyjától, hogy „őrizd meg őket a gonosztól” Isten erejével és Isten igéjével élve mondhatják az ifjakról, hogy „legyőzték a gonoszt” (1Jn 2,13–14).

Karácsony lehetőség arra, hogy megvizsgáljuk, az ördögnek milyen munkái vannak bennünk? Legtöbbször láthatatlanul, észrevétlenül építkezik bennünk, kialakulnak keresztyének vélt szokásaink, gondolkodás módunk, de valójában semmi közük Jézushoz. Nem árt időnként radikálisan átvizsgálni életünk, mert sok olyan dolgot fedezhetünk fel benne, ami ördögi munka. Isten Fia megjelent, Isten Fia itt van és kész lerombolni, megsemmisíteni mindazt, ami sátáni. De ezt gyakran nem teszi erőszakkal az életünkben. Elvárja, hogy felismerjük ezeket, amiben Szentlelke segít, de ne egyedül akarjuk lerombolni ezeket, mert legtöbbször sikertelenül küzdenénk ellenük. Szükség van Jézusra, aki hatalmasabb az ördögnél és sikeresen felveheti vele a harcot. A mi feladatunk az, hogy Isten Fiához meneküljünk, és az Ő segítségét kérjük. Számomra szemléletes példa az ördög munkáinak lerontására a Pál efézusi tevékenysége. Ezzel kapcsolatosan azt olvassuk, hogy a hívők eljöttek és megvallották okkult mesterkedéseiket, a varázslást űzők pedig összehordták álmoskönyveiket, igézéssel, horoszkópokkal, fehér és fekete mágiával foglalkozó könyveiket, és elégették azokat. Sokszor fáj a szívem, amikor azt olvasom, hogy ötvenezer ezüstpérez (egy ezüstpérez egy napszám díja volt, átszámítva körülbelül tizenkét milliárd lej, vagy háromszázezer euró) értékű (antik) könyvet égettek el. Milyen érték lenne ma az a sok régi könyv, de akkor ott szükség volt arra a máglyára. Miért? Mert így folytatódik a beszámoló: „Így terjedt az Úr igéje hatalmasan és megerősödött” (ApCsel 19,18–20). Ahol az ördög teret veszít, ott az Úr igéje megerősödik, illetve ahol az Úr igéje megerősödik, ott az ördög munkái romba dőlnek.

Ez a győzelem serkenthet bennünket is öröme, vígságra. Egyik diákom azt mondta, hogy ő elfogadná a keresztyénséget, de az riasztja vissza őt, hogy a keresztyének szomorú emberek. Erre nem volt mit válaszolni, mert sokszor tényleg nagyon szomorú, megterhelt keresztyének vagyunk. Ilyenkor nem látszik rajtunk Krisztus győzelme, és ezért nem kívánatos, nem vonzó mások számára az a keresztyénség és Krisztus-követés, amelyet oly sokra tartunk. Karácsony van, Urunk győzött, és ez látszódon meg ne csak ünneplésünkön, hanem mindennapi életünkön is. Ámen.

Istenünk jósága és emberszeretete

Alapige: Titusz 3,4–7

Bibliaviasítás: János 1,1–18

A karácsonyi történet lényegét sokféleképpen el lehet mondani, ki lehet fejteni: költői vagy hétköznapi módon, a karácsonyi hangulattól megérintetten vagy éppen száraz dogmatikai szentenciák nyelvén. Bárhogyan is próbálnánk szavakba önteni a karácsonyi csodát, az Ige testté-lételét, beleütközünk emberi kifejezőképességünk határaiba, korlátjaiba. Mert amit le akarunk írni és ki akarunk fejteni, az tulajdonképpen leírhatatlan és kifejezhetetlen – mert ilyen valójában a csodák természete. Úgy érkeznek embervilágunkba, hogy közben nem ebből a világból valók. Krisztus születése az emberi történelem legnagyobb csodája volt, még akkor is, ha születésének körülményei alázatosan evi-lágiak voltak.

Már a szentírók is észrevették és tapasztalták azt, hogy a karácsony lényegét (s nem az azt keretező történetet) nagyon nehéz, szinte lehetetlen emberi szavakba önteni. Ezért nyúltak újra és újra a képes beszéd eszközéhez. Számunkra immár megszokott képek beszélnek karácsonyról karácsonyra Krisztus eljövételéről. Például János evangélista, aki a jelképek, metaforák mestere volt, az Ige testet öltéséről beszél. Mai igénkben Pál is egy képet használ, amikor a karácsony lényegét így fejezi ki: *megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete*.

Ismerős fogalmak ezek számunkra, főleg ilyenkor, az ünnep hangulatában. A jóság és az emberszeretet hagyományosan hozzátartozik karácsonyi szokásainkhoz. Ilyenkor komoly erőfeszítéseket teszünk, hogy jobbak és emberszeretőbbek legyünk. Vajon sikerül? Vajon meg tudjuk állni legalább két-három nap erejéig, hogy ne gondoljunk rosszat valakiről? Hogy ne kritizáljuk meg egy-egy szavát, gesztusát vagy cselekedetét? Vajon meg tudjuk-e valósítani, hogy legalább ilyenkor a szeretetünk ne csupán álarc, alakoskodás, színjáték legyen? Hogy úgy tudjuk szeretni az embertársat – a közelit és a távolit –, mint önmagunkat? Hogy ne azért készítsünk ajándékot valakinek, mert mi magunk is – a lelkünk mélyén – ajándékra vágyunk?

Olyan kérdések ezek, amelyekre a mai igéből nem fogunk *közvetlen* választ kapni. Mégpedig azért, mert ez az ige *nem* az emberi jóságról és emberszeretetről szól, hanem Isten jóságáról és emberszeretetről. Erről mondja Pál apostol, hogy MEGJELENT. Nemcsak az eszmények szintjén létezik, mint Isten irántunk, emberek iránt táplált legjobb érzése és szándéka, hanem Isten jónak látta azt, hogy az Ő jósága és emberszeretete TESTBEN megjelenjék Jézus Krisztusban, az Ő Fiában az első karácsonykor.

Miért jó és emberszerető a mi Istenünk? Azért, mert ez az Ő lényéhez/lényegéhez tartozik. Amikor ezt a kérdést megfogalmazzuk, akkor ismét önmagunkból indulunk ki: hiszen az embernek *nem* tartozik a lényegéhez a jóság és emberszeretet. Megannyi jel árulkodik erről még ilyenkor, karácsonykor is. 2003 adventjében a németországi evangélikus püspöki kar nyilatkozatban tiltakozott a kereskedelmi tévéadók ünnepi műsorpolitikája ellen, ugyanis azzal csalogatják a nézőket a képernyők elé, hogy egymást érik az akciófilmek, amelyekből csak gyűlöletet és erőszakot, nem pedig jóságot és emberszeretetet lehet tanulni. Persze, mondhatnánk, a tévéadók csak félig-meddig hibásak: hiszen ők kiválasztják azt az árut, amely a legkelendőbb, felméri a piacot és azt kínálják, amire leginkább vevők az emberek. Valóban, a felelősség nagyobb része azt az embert ter-

heli, akinek még karácsonykor is csak arra van igénye, hogy villogjon a képernyő a robanásoktól és fröcsögjön minden a vértől.

Nekünk valóban nem tartozik a lényegünkhöz a jóság és az emberszeretet. Éppen ezért kell ennek a világnak újból és újból elmondani, hogy karácsonykor megjelent *Isten* jósága és emberszeretete. Testet öltött és közöttünk lakozott, és ma is jelenvaló és meg tapasztalható ott, ahol ketten vagy hárman az Ő nevében együtt vannak.

Pál ebben az igében azt is kihangsúlyozza, hogy Isten nem azért jött közénk Krisztusban, mintha mi azt megérdemeltük volna, hanem irgalomból (5. vers). Nekünk volt szükségünk arra, hogy Krisztus eljőjön s gazdagon kitöltse ránk Szentlelkét, mely megtisztít mindattól a szennytől, mely kezünkhöz, lelkünkhöz, szívünkhöz tapadt. Nem érdemeltük meg, Ő mégis eljött, hogy irgalmával gazdagon megajándékozzon. Hogy ne csak tanítson, hanem példát is mutasson arra, milyen az igazi jóság és emberszeretet.

Pedig már születésekor az emberi közömbösségbe, érdektelenségbe ütközött: nem volt számára hely sehol, csak egy istállóban. Később pedig előbb szülőházája, majd saját népe is kiközösítette, sőt, még tanítványai is cserbenhagyták. Mindez azt mutatja, hogy az embernek nagyon nehéz elviselnie, amikor a szintiszta jóság és emberszeretet példáját látja. Azért nehéz, mert azonnal meglátja a saját gyarlóságát, a meghasonlott emberségét. Pszichológusok azt mondják, hogy azért van karácsonykor annyi családi veszekedés, mert az emberek ilyenkor görcsösen próbálnak másak lenni, jobbak és emberszeretőbbek, csak hogy ez a görcsös erőlködés éppen a visszájára fordul. Nem hiába idéztük a karácsonyi pásztorlevélben Juhász Gyula gyönyörű versének sorait: „*Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen, / S ne csak így decemberben!*”

Isten irgalmából Krisztusban nem azért jelent meg a jóság és emberszeretet, hogy mi csupán néhány decemberi nap erejéig törekedjünk jobbak lenni, hanem azért, hogy egész életünket átformálva, megélhetővé tegye a karácsony lényegét, titkát a hétköznapiainkban is. Hogy az Ő kegyelméből megigazuljunk teljes emberi valónkban.

Végül a karácsony lényegéhez hozzátartozik az is, hogy távlatokat nyit. Egy-egy ünnep után gyakran ürességet érzünk, s úgy gondoljuk – érzékeljük, hogy túl hirtelen elmúlt az ünnep, amire annyit készültünk. Pedig ennek nem kell így maradnia. A karácsony távlatokat nyit meg előttünk és olyan lehetőségeket nyújt, amelyeket érdemes kihasználni.

Mert azért jelent meg Isten jósága és emberszeretete, hogy mi napról napra jobbak és emberszeretőbbek legyünk. És azért jelent meg, hogy ne kelljen oda visszatérnünk, ahol szenny tapadt az életünkhöz. És azért jelent meg, hogy megnyissa számunkra azt a világot, ahonnan Krisztus érkezett hozzánk: az Isten országát. Hogy arasznyi emberi létünk távlatot találjon abban az örök életben, amelyre irgalmas Istenünk ma is meghívott mindnyájunkat. Ámen.

Szeretet, béke

Karácsony estéjén
szeretet van, béke.
Jó volna így élni
mindig, egész évbe'!

Mintaképem

Jézusom, én mintaképem,
Te légy szívem közepében.
Úgy igazgass mindig engem,
hogy járhassak szeretetben.

Élet és világosság a sötétségben

Alapige: János 1,4–5
Bibliaviasás: János 1,1–13

Van valami saájtságosan meglepő abban, ahogyan János evangélista karácsony első napi szent Igénkben (Bibliaviasó kalauzunk szerint is ez) „Szent Lélektől indíttatva” (2Péter 1,21), az örökkévaló Isten örök Fiának örök időktől való létezéséről és az emberek köz é jövetelének okáról, céljáról valamint hasznáról bizonyásgot tesz.

A szeretet apostola evangéliuma az örömhír indításával nem a karácsony emberi, történeti eseményeit mondja el. Nem beszél Jézus Krisztus születésének emberi-történelmi körülményeiről, mint Máté és Lukács, hanem mintegy kiegészítve azokat, egyenesen Istenhez vezet. Úgy kezdi János a maga evangéliumát, ahogy a teljes Szentírás, a legelején a teremtés híradása alkalmával kezdődik. Minden más bevezetés kimarad. Érezzük: egyenesen Istennél vagyunk. Ahogy megtöri a csendet, az Élő Ige által megszólít, hogy aztán meg is láttassa velünk, miként ragyogja be az Élő Ige, a világ Világossága életünket. Azt mondhatjuk, hogy ameddig a szinoptikusok=együttlátók a karácsony emberi oldaláról beszélnek, addig János apostol a karácsony isteni oldaláról tesz bizonyásgot. Talán senki sem fogalmazta meg világosabban és érthetőbben, mint a mi Reményik Sándorunk nagy költői ihletettséggel a Ravasz Lászlónak írt János evangéliuma c. versében:

„Összehajolnak Máté, Márk, Lukács,
És összedugják tündöklő fejüket
Bölcső körül, mint a háromkirályok,
Rájok a Gyermek glóriája süt.
A gyermeké, ki rejtelmesen bár
s természetfelettin fogantatott:
De fogantatott mégis, született
S emberi lényként, tehetetlenül,
Babusgatásra várón ott piheg.
Angyal-ének, csillagfény, pásztorok,
S induló, végtelen karácsonyok,
Vad világban végtelen örömök
Lobognak, zengnek – mégis köd a köd.
De János messze áll és egyedül.
És megfeszül a lénye, mint az íj,
Feszül némán a mélységek fölé,
Míg lényéből a szikla-szó kipattan
S körülrobajlik a zord katlanokban
Visszhangosan, eget-földet-verőn,
Hogy megrendül a Mindenség szíve:
Kezdetben vala az Ige
S az Ige testté lön.

Milyen szép, világos és tiszta beszéd ez az Élet Igéjéről Keresztyén Testvéreim! Azért van nekünk újra karácsonyunk, hogy ebben a „Kezdetben” Isten teremtő művét, és a kijelentés által, hogy az „Ige testté lön” meglássuk az Ő újjáteremtő munkáját és legyen részünk benne. Hiszen János éppen úgy kezdi a híradást, ahogy még csak a terem-

teskor szól a Szent Lélek. Ez az ünnepi istentisztelet és igehirdetés is azért van, hogy ne csupán a karácsonyfáig jussunk el, ne csak a templomba érkezzünk el, hanem itt és most, a gyülekezeti közösségben közösségünk legyen Vele, „és pedig a mi közösségünk az Atyával és az Ő Fiával, a Jézus Krisztussal.” (1Jn 1,3/b)

Alapigénk két kulcsszava: ÉLET és VILÁGOSSÁG. Ennek a két szónak a tartalma, jelentése és jelentősége érteti meg velünk, hogy kicsoda számunkra a karácsonykor tesztelt Élő Ige, Jézus Krisztus.

Élet és világosság: a kettő egymástól elválaszthatatlan, Istennek már a kezdetben való teremtő műve és ajándéka, a földi és mennyei élet elengedhetetlen feltétele. Élet csak ott van, ahol világosság van, mert a világosság minden élet feltétele. A „puszta és kietlen földön” (1Móz 1,2) csak Isten *világosságot* teremtő Igéje, elhangzása után jelent meg az *élet*. Ebben az összefüggésben látjuk, hogy milyen nagy ajándéka Istennek az emberiség számára Jézus Krisztus. Ő jogosan mondhatta magáról: „Én vagyok az élet” (Jn 11,25; 14,6), „Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12). Milyen egyszerű, és mégis milyen isteni! A kérdés csak az, hogy akarjuk-e az *életet*? Akarunk-e igazi, értelmes életet élni? Sóvárogja-e szívünk az igazi boldogságot? Akkor az a miénk lehet. Isten ma is ajándékozó, életet, örök életet ajándékozó Urunk. Ami rajta múlt, megtette: „És az élet megjelent és láttuk és tanúbizonyságot teszünk róla és hirdetjük néktek az örök életet, amely az Atyánál vala és megjelent nekünk.” (1Jn 1,2) Jézus Krisztusban az *igazi és teljes élet* jelent meg számunkra. Ezért énekelhettük: „Már lehozta az életet, / Mely Istennél volt készített, / Hogy ti is vele éljete, / Boldogságban örvendjete.” Mekkora ajándék! Mily csodás áldozat! El tudnád-e sorolni mi mindent kaptál Tőle, az Élettől, az ajándékba kapott életteddel együtt? Meddő próbálkozás lenne. Annyit azonban megtehetünk és tegyünk is, hogy megköszönjük – mert az ajándékot illik megköszönni! – s ragaszkodjunk Hozzá, kövessük és szeressük Őt „mert ő előbb szeretett minket” (1Jn 4,19/b)

Alapigénkben úgy mondja tovább János evangélista, hogy „az élet vala az emberek világossága és a Világosság a sötétségben fénylik” Milyen csodálatos karácsonyi tanítás! Gyermekeink el se tudnák képzelni a karácsonyt gyertyafényes, csillagszórós karácsonyfa nélkül. De mi is együtt örülünk velük hajlékainkban és itt, az Isten házában a szent estén s az áldott ünnepen. Ez így is van rendjén. A betlehemi mezőkön is ott sugárzott a fény, a világosság. Isten dicsőségének fénye vette körül a pásztorokat. A fény és a karácsony úgy összetartozik, mint az életet biztosító világosság. De az *igazi fény és világosság* karácsonyban és állandóan, ünnep- és hétköznapjainkban maga Jézus Krisztus. Ne álljunk útjába a fénynek, ne homályosítsuk el szavaink, beszédünk által. Engedjük, hogy Jézus Krisztus maga szóljon és mondja: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” (Jn 8,12)

Ő az a fény, aki betölti itt és most a mi szívünket és betölti ezt a világot, amikor és ahol engedik, hogy beragyogja a sötétséget. Szükség volt már a bűneset óta, s ma is szükség van erre a Világosságra. Isten Igéjéből tudjuk, hogy akkor is nagy volt a sötétség, amikor az „igazi világosság eljött”, amikor Krisztus megszületett. De nem csupán az éjszaka sötétsége volt nagy, hanem a társadalom, a történelem, az erkölcs és hitélet sötétsége is nagy volt. Akkor éppen a rómaiak, azelőtt más idegen birodalmak hajtották rabigába Isten népét. Katonassággal háborgatták, idegen csizmák taposták földjét. Ez történt sokszor a mi földünkön, Erdély földjén is. Na és ma? Milyen sokan hagyják el, adják fel – önként?! Sötétség volt az erkölcsi és hitéletben. A farizeusok ismerték és hirdették a törvényt, de annak cselekvése, megtartása messze elmaradt részünkről. De vajon a mai demokratikusnak mondott társadalomban mennyit ér a törvény? Hát az egyházban? Zsinórmérték-e számunkra az élő Ige és az egyház kánonja?

A hitéletben fokozódó sötétséget szemléletesen fejezi ki az Ószövetség evangélistája, Ézsaiás, amidőn leírja, hogy a hívő izraelita halottidézőktől és jövendőmondóktól tudakozódik jövendő dolgai felől. Ezért szólítja fel népét: „A tanításra és bizonyoságtételre hallgassatok! Ha nem ekként szólnak azok, akiknek nincs hajnalok: ímé mindenütt nyomor és sötétség lesz, és szorongatásnak éjszakája, ő pedig a sűrű sötétben elhagyatva.” (Ézs 8,19–22)

Testvéreim! Mi is tudjuk, sokszor átélte maroknyi nemzetünk, mit jelent a sűrű sötétség, a szorongatásnak az éjszakája. Kölcsey tollából így áll előttünk emlékeztetőül: „Bújt az üldözött, s felé kard nyúl barlangjában, Szertenézett s nem lelé honját a hazában, Bércre hág és völgybe száll, bú s kétség mellette, Vérözön lábainál, S lángtenger fölette.” Ebbe az ókori és mindenkori sötétségbe szállott alá karácsonykor a dicsőségből az Élet Világossága, mert úgy ígérte meg Isten: „De nem lesz mindig sötét ott, ahol most szorongatás van..., akik lakoznak a halál árnyékának völgyében fény ragyog fel fölöttök!” (Ézs 9,1–2; Zsid 1,1–3/a.) Ennek igaz ismeretében szólt népéhez Isten prófétája által: „Kelj fel, világosodjál, mert eljött világosságod, és az Úr dicsősége rajtad feltámadt.” (Ézs 60,1) És szól az Újszövetség népéhez, mai gyermekeihez Igéje által. Nem akarja, hogy a sötétségben maradjunk: „Annakokáért mondja: Serkenj föl, aki aluszol és támadj fel a halálból, és felragyog tenéked a Krisztus.” (Ef 5,14)

Igen, mert úgy van az, hogy Jézus óta tudjuk igazán, hogy nála nélkül sötétségben élünk és nála nélkül semmit sem cselekedhetünk (Jn 15,5), a sötétségtől sem szabadulhatunk meg. De Ő éppen azért jött, hogy a sötétség lelepleződjék, és felkínálja mindenkinek azt a világosságot, amely megszabadít – Téged és engem is – a legnagyobb sötétségből: a haláltól és kárhozattól is. Ő pontosan ezért jött, hogy visszaadja nekem és Neked – akinek van füle a hallásra és szeme a látásra –, azt a világosságot, amit a bűn sötétsége miatt elveszítettünk, hogy visszaadja a mi lelki látásunkat: a hitet.

Jól értjük meg: Jézus emberré lételének *oka, célja és számunkra óriási haszna az, hogy a világosságban való járás, a látás nagy lehetőségét nekünk ajándékozza. Járjunk hát az Ő világosságában!*

Hallottuk azt is bibliaolvasási szakaszunkból, hogyan viszonyultak Hozzá az emberek. Az övéi nem fogadták be. Viszont akik befogadták, azok Isten fiaivá lettek. Az apostoli bizonyoságtétel szerint az előbbiek a „sötétség fiai”, az utóbbiak a „világosság fiai”. Azok, akik engedték és engedik, hogy rájuk süssön az Élő Világosság, akiket meglátogatott a naptámadat a magasságból, akik befogadták Őt, akár ezen az istentiszteleten – bármikor, bárhol legyenek, éljenek –, azok a „világosság és nappal fiai”. És azoknak életében ott van „a világosságnak gyümölcse minden jóságban és igazságban és valóságban” (Ef 8,9)

Merjük hinni: Ez az istentisztelet és ez az igehirdetés is azért van, hogy Igéje és Szent Lelke által az Ő világossága ragyogja be életünket, hogy az Ő fényét tükrözzük vissza ebbe a sötét, de Általa nagyon szeretett világba. Ő mondotta azt is: „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14/a) Ez a mi Tőle kapott küldetésünk. Ebben segítsen Ő minket. Ámen.

Óesztendei prédikáció

Varga Károly
Költő

Számvetés

Alapige: Prédikátor 3,9–13

„Ismét egyik esztendeje,
Istentől kimért ideje
Telék el a mulandóságnak...”

zengett ajkunkon imént óévi énekünk. Váltakozóan vegyes érzések kavarnak ilyenkor bennünk, hisz minden lezáruló esztendő a mulandóság fátylát borítja életünk egy rövidke szakaszára. Önkéntelenül felébred mindnyájunkban a kérdező ember: mi volt a jó, hogy követhessem, mi jelentette a rosszat, hogy bánkódjam felette, s a jövőben elkerüljem. Előbbre jutottam-e az „ismeretben és szeretetben”, idézem újra az ének szavát. Egyáltalán volt-e valami „haszna” annak, hogy Isten kegyelméből napjaimhoz napokat toldott?

Hitvallásunk, a Heidelbergi Káté is több esetben felteszi ezt az „üzleties” színezetű kérdést: „mit használ nekünk, mi hasznát veszed”? Ez természetes is, mert az Isten kegyelmében és szeretetében bízó embernek ismernie kell hitének és munkálkodásának eredményét, „hasznát”. A hívő ember számára eredmény, haszon az, amihez Isten szentsége, az Ő dicsősége kapcsolódik. Tehát nem én, hanem Ő, nem az én érdemem, hanem az Ő ereje. Tulajdonképpen Ő az, aki alkot, aki megfontoltan cselekszik, s mikor kis célokat, vagy nagy feladatokat tűz elénk: csendesen nevel. (10. v.) Ilymódon láthatatlanul építve a maga országát itt a földön.

Testvéreim! Vajon tudtunk-e mi ezzel a hittel „fáradozni” az elmúló esztendőben családi, gyülekezeti, nemzeti közösségünkben? Igazából naponként szembesülünk kelleme ezzel a kérdéssel, hogy elkerüljük Ady vívódásait: „Mások gyümölcsösödtek, Én mindig virágoztam”, vagy, „Kalásztalan, bús lelkem indult.”

Aki tehát nem akarja meddő módon elvesztegetni életét, aki az Isten kínálta lehetőségekkel „okosan” akar élni, annak a bölcsesség megszerzése, s a bölcsesség kívánta életfolytatás nélkülözhetetlen.

Ennek a bölcs életfolytatásnak az életterét is Isten „csinálta” (11. v.) Isten cselekedeteiben, rendeléseiben pedig nincsen semmi hiba. A zsoltáros is így kiált fel csodálattól eltelve: „Mily számtalanok a Te műveid Uram! Mindazokat bölcsen alkottad meg, és betelt a föld a te gazdagságoddal” S ezzel nem újat mond, csupán megerősíti az örökérvényű záróigéket a teremtéstörténetből: „és látá Isten, hogy jó!”

Ezt a szépen megalkotott világot kellene nekünk megőriznünk, s lehetőség szerint még szebbé tennünk szeretet- és békességszolgálatunkkal. Azonban sajnos csak fenntartásokkal beszélhetünk e lényeges kérdéstről, mert a sok-sok gyarlóság miatt „az ember meg nem foghatja mindazt a dolgot, amit az Isten cselekszik” (11. v.)

Ezt a szomorú, de valós képet szeretné eloszlatni, illetve a követendő utat meghatározni a 12. vers. Jóllehet „mindnyájan vétkeztek és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül” (Róm 3,23), mégis az ember számára nincs jobb lehetőség, mint az, hogy „cselekedje a maga javát”, éljen a felkínált lehetőségekkel, bennük Isten ajándékait ismerve fel. Éljen a legnagyobb ajándékkal: Krisztus megváltó szeretetével.

Mert ugyan számtalan egyéb ajándékot kapunk, és kaptunk az elmúló esztendőben is, „még az is, hogy az ember eszik és iszik és jól él... Istennek ajándéka” (13. v.), de ne feledjük, hogy mindezek mulandóak, mint mi magunk, változhatatlan azonban Isten bűnbocsátó szeretete, melynek letéteményese a Golgota Hőse. Örök az az ország, mely „...nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség, és Szentlélek által való öröm” (Róm 14,17)

Vágyódunk ez ország után, szeretnénk valami maradandót „foglatosságaink” nyomán? Zárjuk szívünkbe megváltó Krisztusunk tanácsát, „míg tart a ma”, s dolgozzunk „csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, mert úgy érdemes”. Ámen.

Száll a magas égből

Száll a magas égből
karácsonyi ének:
Dicsőség az Isten
áldott, szent nevének!

Békesség a földnek,
melyet könny s vér áztat,
mindenütt békesség
az ember-világnak!

Három keleti bölcsek

A keleti bölcsek
az eget vizsgálták,
ott Jézus ragyogó
csillagát meglátták.

A keleti bölcsek
útra keltek nyomban,
és meg is találták
Jézust a jászolban.

Az a fényes csillag
lelkünkben is ragyog,
Jézust megtalálva
leszünk csak boldogok.

Ajándékot kapni jó!

Ajándékot kapni jó,
játékot vagy könyvet.
Illik ám vigyázni rá!
(Elrontani könnyebb.)

Másnak én is szeretnék
örömet szerezni.
Az Úr Jézus mondta:
Jobb adni, mint venni!

Földreszállt a menny

Csodálatos lehetett
az az éjszaka!
Dalolt csodás éneket
angyalok kara.

A mennyország ragyogott
fényben odafent,
– anyja ölén kis fiú
csöndesen pihent.

Pásztorcsapat útrakelt,
éjjel rátalált.
Ebben a kis Gyermekben
a menny földre szállt.

A Genezáret partján

Hafenscher Károly
Budapest

Maradj velünk, Urunk!

Alapige: Lukács 24,29

Az esztendő alkonyán az emmausi tanítványok húsvéti imádsága ismét időszerű. Ez a mondat, ez a könyörgő imádság túlnötte a húsvéti Jézus-jelenések kereteit és önálló imádsággá lett. Szinte önálló életet él. Megtalálható a legkülönbözőbb imádságoskönyvekben. Ágendánk is ismeri (64. imádság), énekeskönyvünk imádságos részében is olvasható (731. o.). Különböző fordításban és különböző szerzőknek tulajdonítva (nálunk W. Lőhe imádságaként), de fontosnak tartja a legtöbb imádsággyűjtemény közölni. Búvópatakként hol elrejtőzik, hol újra előjön, olyan, mint Assisi Ferenc „Békesség eszközevé tégy Urunk” kezdetű imádsága. Kétségtelenül az egész egyház imádságos kincse, a thesaurus ecclesiae egy értékes darabja. Énekeinkben is felbukkan: „Óh maradj velem az est közelget” (121. ének) a legismertebb ma, de ez a motívum más esti és Jézus-énekekben is felfedezhető. Egy nap alkonyán, egy hét alkonyán, az élet alkonyán és a világ alkonyán témakörben mindig aktuálisnak érezzük. Az esztendő alkonyán is – ez év decemberében is.

Közös imádság ez, ketten kérik ugyanezt: Maradj velünk Urunk! Erősnek érezzük Lukács evangélista kifejezését: „unszolták” Őt, de az imádkozó ember mindig tudta, hogy az igazi imádságnak van ilyen jellege, ahogyan a korabeli aramei nyelvben az *imádság kiáltást* is jelentett. Tudom, hogy az emmausi történet többi része is áttetsző, és az istentiszteleti élet legtöbb eleme megtalálható benne. John Mackay írja (Bevezetés a Teológiába c. könyvében), hogy az egész liturgia benne foglaltatik. *Desperációban érkeznek emberek*, csalódtak, fáradtak hitükben („Pedig mi azt hittük...”), és *megújult emberek távoznak az istentisztelet végén*, mert közben melléjük szegődött Jézus, száján a Szentírás szavai kibomlanak, magyaráz, korhol, felelősségre von, új összefüggéseket látat, hangzik az imádság: maradj velünk!, s válaszként a Krisztus jelenlétével ajándékozta meg a könyörgőket, asztalközösséget vállal: megtöri a kenyeret – erről felismerik, és az emberek átváltoznak, bénaságuk szomorúságukkal együtt a múlté, örömmel és tartalmas mondanivalóval mennek újra emberek közé, és a tanítványok most már egymást erősítik a legjobb hírrel.

Könyörgő imádságunk nem valamit kér, hanem *Valakit*. Nekünk sohasem elég, ha valamit kapunk, bármilyen szép és értékes ajándék legyen is az, *nekünk Valaki kell*. „Többet kívánok röpke szavadnál...” Alapjában *hiánylény az ember*, nem elég önmagának. Ilyen értelemben is koldusok vagyunk. Üres kehely vagyunk (Barth), fusson, akinek nincs bora (Ady). A tanítvány imádsága, a Miatyánk, tipikusan kérő imádság, Jézus tudta, hogy az ember elsősorban kérni tud. Kell a napi kenyér (teljes lutheri értelemben), és kell a napi bocsánat. Az év fordulóján egyre több a hiány, kérnivaló, igazán Valaki kell. Stanley Jones írja: „Micsoda különbség: feleségem vagy barátom fényképe az asztalomon, vagy az, akit szeretek, a karomban”. Az emmausiak sem vacsorát kértek, nem is jó szót csupán, hanem Őt: Maradj velünk, Urunk!

Esti könyörgés ez. Sokan úgy látják, egy egész korszak alkonyán vagyunk. Az első világháború után Spengler jósolta Nyugat alkonyát (Untergang des Abendlandes), e gondolat azóta gyakran ismétlődik. Most, a század végén is beszélnek Európa alkonyá-

ról, sőt világunk alkonyáról. Az Újszövetség mást tanít: *az éjszaka múlik*, a nap közeledik... megjelent az élet, a világosság... nem hiába várta a nép a Naptámadatot, jobban, mint az örök a reggelt. *A keresztyénség a hajnal vallása*: ősi templomok Kelet felé forduló apszisa és ősi énekek szövege, a húsvét hajnali liturgia több, mint egy ünnepre korlátozható jelkép. 2005-re bármit jósolnak is, mi nem a sötétség felé, hanem a világosság felé megyünk, és Jézusban a világosság jön. A Tanítványok csak azt tudják, az est közel van, de a házukba betérő vendég már a Világosság embere... Lehet a homály, alkony, obscure, Zwielicht, twilight érdekes, művészetileg izgalmas téma, a keresztyének mégis a Világosság felé fordulnak. Az éjszaka sötétjében több a félelem az emberi lelkekben, rémeket lát a szem, könnyen megbotlik az ember. Éjszaka (éjféltor?) született Jézus, a legmélyebb sötétben kigyúlt fény, szép Hajnalcsillag. Maradj velünk Urunk az esztendő alkonyán... mi már tovább énekeljük: Kelj fel Napunk, fényességed izzé el a sötétséget! (149,4 ÉK)

*Maradj velünk szemben gonddal, bánattal, félelemmel, feladattal! 2004 gondja – ne te maradj velünk. Feladat, több, most már el nem végezhető – ne te maradj velünk, bánat, félelem, bűn, harag, gyűlölet, ne ti maradjatok velünk! Te maradj velünk Urunk! „Véled nem rémít többé semmi vész... sír és halál sem árthat már nekünk.” Ha Te maradsz, úgy a három maradandó érték is megmarad, amiről Pál apostol 1Kor 13-ban himnuszot énekel: „hit, remény, szeretet e három és ezek között legnagyobb a szeretet” Időváltáskor, két esztendő határán *időérzékenyek vagyunk*, és joggal kérdezzük: Mi marad? Nem veszíthetünk semmit, mondja egy német lelkész-testvérünk, *ami szemét, amit rozsdá és moly megemész, az elmarad, de ami érték, az megmarad*. Értékválság idején, amikor maradandót keres a kapkodó ember, jó tudni ezt. Urunk, ha Te maradsz, megmarad a hit – a Te közeledben bizalomra gerjed a szívünk, megmarad a reménységünk: a napi porció és az örökkévalóság reménye, és a szeretet, a legnagyobb, ami Nélküled kifogy, halványul, meghidegül, de Veled újraéled, melegít minket, és másokat is emberre melegít. Változik, pusztul minden körülem. Te, ki nem változol, maradj velem... a következő évben is: „Nincs óra, melyben Rád ne szorulnék... Győzők Uram, csak Te maradj velem”*

Esztendő alkonyán imádkozza lelkész és gyülekezet: maradj velünk Urunk! – és akkor folyik majd tovább ünnepeken és hétköznapiakon „az okos istentisztelet” Ámen.

Ünnep után

Oly szép ünnep a karácsony!
Készülünk rá jó előre.
De ha elmúlik az ünnep,
Vajjon mi marad belőle?

Finom falatok emléke,
Néhány gyorsan romló játék?
Földre-hulló túlevelek,
Elfejtett pár ajándék?

Maradjon szívünkben Jézus!
Az az öröm, az a béke,
Amit Ő hozott magával,
S annak nem lesz soha vége!

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Ifj. Kabai Ferenc
Szamosújvár

Alázat és gondviselés

Alapige: 1Péter 5,6–7

Albert Einstein Princetonban tanított az egyetemen, amikor egy szemfüles újságíró észrevette, hogy a tudós minden nap, amikor otthonából a munkahelyére tart, az egyetemi kápolna előtt megemeli a kalapját... A nagy tudós tudott kicsi is lenni, – alázatos!

I.

Péter apostol alázatosságra int bennünket! Erre a figyelmeztetésre szükségünk van, mert mi, reformátusok, sokszor „nyakas kálvinistáknak” bizonyulunk. Lehetséges azért, mert ez a szó, – „alázat”, megriaszt bennünket, a hajbókolást juttatja eszünkbe, pedig nem megfélemlítő korlátról van szó. Sem az alázkodás és megalázás (lealázás) kettősségéről: hajlongani a feljebbvaló előtt, az alul levőt pedig eltaposni!

Alázatra szükség van! Istennel szemben mindenképpen. Azzal a szerénységgel, türelemmel, ahogyan Albert Einstein is tette, aki fenekestül felforgatta a 20. század elejének világképét, és a hírnevet-gazdagságot már életében megtapasztalta!

Hol emelte meg kalapját? A kápolna előtt! Hol van helye életünkben az alázatnak? Isten keze alatt! Rodin-nek van egy szobra, melynek címe: Katedrális. Két egymásra hajló, egymásba kulcsolódó kézfejet ábrázol. Isten keze így hajol felénk, mindnyájan „keze alatt” vagyunk.

Jézus az alázatot hiányolta, s ez indulatba hozta: – a farizeus, a képmutató böjtje és imája, aki dicsekszik életével, egyenességével, önön tökéletességével... Ő azt tanítja: elsőkből lesznek utolsók, utolsókból elsők; aki megalázza magát, felmagasztaltatik.

Az Istennel szembeni alázat a bizalom jele. Rábízom magam, mert az Ő hierarchiája (rendje) nem a világ (érték)rendje. Mi, emberek a beidomításra, a megtörsre használjuk az alázatot. (Gondoljunk a 20. század szégyenletes békekötéseire, a győztesek megalázó magatartására stb.) De a megalázottságban Jézus a teljesség!

Az Ézs 53 adja meg a megalázott Ember portréját: „nem volt néki szép alakja, amiben gyönyörködhattünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhattük volna. Megvetett volt, megalázott, a Fájdalmak Férfia” Vajon miért? (Egy korántsem költői kérdés.) – Azért, hogy gyermekeiként felemelt fejvel, nyitott szívvel, egyenes derékkel éljünk! Hát ilyen különös következmény van az Isten előtti alázatnak...

II.

„Minden gondotokat öreá vessétek.” Igénk további üzenete a „gondvetésről” szól. A gond megtöri szívünket, beszűkíti életünket, elszomorítja gondolatainkat, mindent szürkévé fest körülöttünk. A gond nem tesz alázatosná, megtörtté tesz! A gondokat el kell vetnünk, dobunk magunktól, úgy, ahogyan eldobunk egy ócska, használt ruhadarabot, ami még portörlnök vagy feltörlnök rongynak sem jó.

De vigyázat! Nem a gondot felváltó gondtalanságról vagy a gondatlanságról beszél az Ige! Hova kerüljenek a gondok? Jézushoz. Őreá vessétek! Rádobni Jézusra, mert „betegségeinket viselte, fájdalmainkat hordozta, vétkeink miatt kapott sebeket.”

A lélekgyógyászokat szokták tréfásan „lelki szemetesládáknak” nevezni, mert a nyomasztó gond olyan, mint a szemét. Hát Jézusra lehet ezt vetni! Nem gondtalanságot ígér, vagy felelőtlen, gondatlan életet, hanem gondunkat viseli. A rádióban hallottam egy beszélgetésben: „A véletlenek, a véletlen egybeesések a gondviselés szójátékai.” A sok gondatlanság következményeiről, megalázott emberekről, népekről szóló tudósítások, hírek után jólesett ezt a biztató idézetet hallani.

Azok a véletlennek tűnő, „szerencsés egybeesések” Isten gondviselésének jelei. Érdemes ezen elgondolkodni. A gondok elvetése lehetséges, mert Isten reánk veti kezét. Gondot viselni annyit jelent: valakire rátenni a kezét. Az áldásnak is ez a bibliai jele! Ámen.

Rádioprédikáció

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Jöjjön Isten velünk!

VI.

Alapige: 2Mózes 33,12–17

Az előző alkalommal hallottuk: Isten nem vállalta, hogy keménynyakú népe között lakjon. Emiatt Mózes csak a táboron kívül állíthatta fel a kijelentés sátrát. A keménynyakúság, a macakcság miatt Isten távol marad ma is sok embertől. Jaj annak, akivel nem akar többé szóba állni. Dosztojevszkij szerint „a pokol az a hely, ahova Isten nem néz többé!”

Napjaink vallásosságára is ez a hűvös távolságtartás jellemző. Sok ember szerint van Isten, de nem ismerik közelsége áldásait. Hiányzik a személyes kapcsolat éltető ereje. „Mi tudunk egymásról, de nem beszélünk egymással” – mondta egy filozófus – Voltaire – Isten kapcsán. Mózes népe is ilyen rideg távolságba került Istenétől. Ebből a hűvös viszonyból azonban nem fakad élet.

Kedves hallgatóm! Mi jellemzi az Istennel való kapcsolatodat? A rideg távolságtartás, avagy a szeretet bensőséges közelsége? Kik azok ma, akik a kor hűvös közönyét meghazudtolva, ápolják az Istennel való bensőséges kapcsolatot? Hol vannak azok, akik nem törődnek bele lelki elesettséjükbe, s készek megvívni imaharcukat, hogy kegyelmet találjanak Isten előtt?

Mózes elesett népe megmentése érdekében nem adta fel a harcot. Nem elégedett meg önző módon azzal, hogy ő megnyerte Isten jóindulatát. Tudta: bukott népének egyetlen esélye, ha az is kegyelmet talál Istennél. Mózes bámulatosan érvel Isten előtt: „Nézd, Uram, ez a nép mégiscsak a te néped!”

Ó, ha felismernénk az egymásért való könyörgés hallatlan lehetőségeit! Mi sem hivatkozhatunk önmagunk igazságára, de Isten kegyelmére igen!

„Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább minket!” – mondta Mózes. Pedig tovább kellett mennie Isten vándor népének. Nem ragadhatott le a pusztában. Isten az ígéret földjét szánta neki.

Drága testvéreim! Mi is pusztai vándorok vagyunk. Ez a látható világ nem a mi vég-célunk. Itt a romlandóság munkál. Ezért kell itt hagynunk testünk porsátorát. Nektünk távolabbi célunk van: örök életre hívtok el minket Isten. Boldog, aki ezt felismeri, s ezért kéri: „Jöjjön, Uram, a te arcod velünk!” – Nézz reánk, figyelj oda vándorlásunkra, te szabd meg annak kereteit és irányát, különben boldogtalan üresjáratban fecsérelnék el életünket!

Tarts velünk, Urunk! Hadd lássák mások, hogy mi a te néped vagyunk. Nem önfejtők, nem kemény szívűek, hanem a te megszabadított és megváltott néped. Te vállaltad, Urunk, a mi utunkat, magadra öltötted emberlétünk külső formáját. Itt az ideje, hogy mi is vállaljuk a te utadat. Menjünk együtt, kéz a kézben, mennyei célunk felé. Jer, te is, testvér, a megváltottak örvendező seregébe, akik tudják, merre tartanak! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Földvári Tibor
Sófalva

Végrendelet

Alapige: Máté 28,18–20

Ezeket a szavakat Urunk Jézus Krisztus mennybemenetele előtt mondotta tanítványainak. Utoljára voltak együtt. Utoljára látták, hallották a Mestert, aki ezt az utolsó alkalmat kihasználva, nagyon lényeges dolgot mond nekik, nagyon fontos feladattal bízta meg őket. Ami itt elhangzik Testamentum, végrendelet – örök érvényű meghagyás. Tartalma mozgósít, kötelez, tette készlet: menjetek, cselekedjétek, ezt és ezt tegyétek!

Így szokott rendelkezni általában minden, végórja felé közeledő, szeretettei köréből eltávozni készülő, messzire utazó családfő is, aki az utolsó együttléti alkalmával kifejezésre juttatja mindazt, amit távolléte idején a család többi tagjainak meg kell valósítaniuk. Szoktuk ezt utolsó kívánságnak, végrendeletnek nevezni. Minden ilyen végrendelet címzettje köteles az abban foglaltak betartására, teljesítésére.

Mint Krisztus nagy családjának ma élő tagjai, mi is kötelezzük magunkat mennyei Urunk végrendeletének, missziói parancsának komolyan vételére és végrehajtására. Tartalma ma is ugyanaz, ami régen volt: „...tegyétek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvé őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítván őket...” Ez volt az első tanítványok feladata, de ez a mi feladatunk is. Szülők és keresztszülők, valamint az egész gyülekezet felelősségteljes megbízatása: a) – ez újszülöttnek az Isten szövetségébe és a keresztyén Anyaszentegyházba való felvétele a szent keresztség által; b) – ez újszülött hitben való nevelése és neveltetése, Isten útjára való vezetése. Erre mondjátok, illetve mondjuk majd nemsokára azt, hogy: „Akarjuk”, valamint: „Ígérjük és fogadjuk”

a) A tanítvánnyá tevés első aktusa tehát a keresztség, a Krisztus által szerzett két sákrámentum egyike, amely, mint kiábrázoló cselekmény (látható szent jegy) arra emlékeztet, hogy Jézus Krisztus vére és Lelke tisztít meg minket minden bűntől, minden lelki tisztátalanságtól. Ez az isteni zálog jelzi azt, hogy ez a kisgyermek is Isten népéhez, Krisztus Urunk nagy családjához tartozik. Neki is épp úgy szól a bűnbocsánat és örökélet ígérete, mint nekünk, felnőtteknek: „Mert néktek lett az ígélet és a ti gyermekeiteknek...”

b) „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket!” A tanítvánnyá formálás második lépése: Jézushoz engedni, Hozzá vezetni a gyermekeket. Ez is reátok, szülőkre, keresztszülőkre, és reánk, lelkipásztorra és gyülekezeti tagokra tartozik. Közös feladatunk: hitben nevelni, tanítani a gyülekezetünk közösségébe beoltott gyermekeinket. E tekintetben minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk. Másokat tanítani azonban csak az alkalmas és képes, aki maga is hajlandó tanulni, a tanultakat pedig megtartani – „megtartani mindazt, amit én parancsoltam nektek!” Barátaim! Ha megtartjátok, s ha megtartjuk mindazt, amit legfőbb Tanítónk tanított és parancsolt nekünk, akkor bizakodva foghattok és foghatunk hozzá a Krisztus iskolájába beíratott gyermek(ek) hitbéli neveléséhez és neveltetéséhez. E nemes szolgálatban, a krisztusi végrendelet teljesítésében minden bizonnyal veletek és velünk lesz naponta Megváltó Urunk, akinek megadatott minden hatalom mennyen és földön. Ámen.

Esketési igehirdetés

Orosz Raymond
Irinny

A kölcsönös szerelem áldása

Alapige: Énekek éneke 2,1–3

Azért gyűltünk ma össze itt az Isten színe előtt, hogy tanúi legyünk két szerető szív: egy férfi és egy nő egybekelésének.

„Felettebb nagy titok”, mondta Pál apostol a házasságról, és mi magunk sem mondhatunk mást még akkor sem, amikor részeseivé válunk egy ilyen szép ünnepi alkalomnak. Ilyenkor, ifjú testvéreim, bizonyára sok-sok kérdés merül fel bennetek a szerelemmel, a házassággal kapcsolatban:

– Hogyan lehet megtartani a megtalált szerelmet?

– Le tudja-e győzni a szeretet az életben nap mint nap jelentkező problémákat és gondokat?

– Milyennek kell megőrizni az igaz szerelmet, hogy az az élet végéig gyümölcsöket teremjen?

Bizonyára, kedves ifjú pár, ti is elgondolkoztatok már ezen, és bennetek is felmerültek ezek a kérdések, melyekre választ csak az idő múlásával és egymás megismerésével kaptatok és kaptok most is Isten ígéből.

A felolvasott alapige a menyasszony és a vőlegény párbeszéde, melyben vallanak önmagukról és egymásról. Először a menyasszony szólal meg, és magát a völgyeken lévő virágok egyikéhez hasonlítja. Első olvasásra azt gondolhatnánk, hogy a lány dicsekszik, önmagát dicséri, hiszen személyét a virághoz hasonlítja.

Bár a menyasszony önmagáról így vall, mégsem kérkedésből, dicsekvésből teszi ezt, hiszen önmagát nem a legszebb virágnak tartja, hanem csak egynek a sok virág közül. Oly kevesen vannak manapság, akik ily szerényen vallanak magukról, oly sok lányban, asszonyban van meg a kevélység, amely megakadályozza őket abban, hogy reálisan tekintsenek magukra és másokra. Ennek szép ellenpéldájával találkozunk itt, és eszünkbe juthat a Példabeszédek 27,1–2: „Ne dicsekedjél a holnapi nappal, mert nem tudod, hogy mit hoz a nap tereád. Dicsérjen meg téged más és ne a te szájad, az idegen, és nem a te ajkad.”

Itt is éppen ez történik. A menyasszony kijelentésére azonnal jön a válasz a vőlegény részéről: „mint a lilium a tövisek közt, olyan az én mátkám a leányok közt”

A vőlegény tehát bizonyosságot tesz szerelméről éppen az által, hogy szép szavakkal méltatja kedvesét. Elmondja azt, hogy az ő menyasszonya nem egy a sok virág közül, hanem a legszebb, a legkedvesebb. Így érez az ember, ha valakit igazán szeret. A szem sokszor becsapja az embert, de a szív soha. Az mindig megláttatja velünk az igazi szépséget, amely valakit kedvessé tesz a számunkra. Bizonyára te is, ifjú vőlegény, így érzel és így éreztél akkor is, amikor elhatároztad, hogy életedet összekötöd e szép virágszállal, akiben megláttad egykor az igazi szépséget és értéket, amelyet kerestél. Gyönyörű érzés ez, leírhatatlan és szavakban el nem mondható.

A vőlegény tehát ily módon vélekedik kedveséről, ilyen mélyen érez iránta. De hogyan érez a menyasszony a vőlegény iránt, és mit jelent számára ő?

Az alapigéből erre is választ kapunk. A menyasszony számára az ő kedvese olyan, mint az almafa az erdő fái között. Ha valaki elmegy az erdőbe, csak fákat lát, egyforma szürke fákat, ha kimegy a leány az utcára, ifjakat lát, akik az ő szemében szürkék és egyformák, akikre éppen fel sem figyel. De más a helyzet azzal, akit szeretünk, hiszen meglátjuk értékeit és megfogalmazzuk a magunk számára azt, hogy a másik mit is jelent nekünk. A vőlegény sokat jelent kedvesének, mert ő nem egy szürke fa az erdőből, ő sokkal több annál, ő olyan, mint az almafa. Az almafa abban az időben nemcsak ritka, de különleges és értékes volt. Ilyen a vőlegény is: páratlan, mint az almafa, amely védelmet, támaszt, felüdülést és oltalmat ad kedvesének, aki nála keresi a boldogságot.

Kedves menyasszony, számokra is ezt kell jelentse a vőlegény, hogy tudd, nála mindig oltalomra és felüdülésre találsz ebben a nehéz, próbákkal teli világban. És te vőlegény, neked is tudnod kell, hogy a te kedvesed almafája légy egy életen át, hogy érezze, nincs egyedül, hogy te ott vagy mindig mellette, hogy elűzd félelmeit és örömmel ajándékozd meg.

Ha így néztek egymásra, ha így közeledtek egymás felé, akkor be fogjátok tölteni ama nagy és szép parancsolatot, mellyel Isten bíz meg titeket: „Szeressétek egymást”

Őrizzétek meg szívetekben örökké ezt az érzést, kedves ifjú pár. Tudjatok egymás számára mindig gyönyörű virág és oltalmat adó almafa lenni egy életen át. Ámen.

Temetési igehirdetés

Ágoston Attila
Kalotadamos–Jákótelke

Nem jártam nagy dolgok után

Alapige: Zsoltárok 131,1–3

Azért olvastam ezt a zsoltárt elhunyt asszonytestvérünk koporsója mellett, mert ez a néhány vers fejezi ki legjobban azt a lelkiületet, mely őt jellemezte. Elhunyt asszonytestvérünk, néhai V. J. M.-né, született V. E. azon kevesek közé tartozott, akiknek meghagyásuk van arra a napra nézve, amikor itt kell hagyniuk ezt a világot, arra a napra, amikor Isten hazaszólítja őket.

Amikor néhány esztendővel ezelőtt ide költöztem és először látogattam végig a családokat, elhunyt testvérünknek egy igen különös kérése volt hozzám. Egy rövid szünetben homályos szemmel, félig rám, félig maga elé nézett és azt mondta: „Tiszteletes úr, amikor én meghalok, a temetésemen, a templomban ne tessék rólam prédikálni, hanem csak az Úr Isten igéjéről!” Ez a kérés annyira az emlékezetemben maradt, hogy valahányszor találkoztunk, vagy rá gondoltam, személye mellett, mint egy erős jellemvonás,

mindig ott volt ez az óhaj. Mintha a zsoltáros vallomása szólalna meg benne: „Uram, nem fuvalkodott fel az én szívem...; sőt lecsendesítém lelkemet: bízzál Izráel az Úrban...”

„Uram, nem fuvalkodott fel az én szívem, szemeim sem láttak magasra, és nem jártam nagy dolgok után.” Dávid akkor tette ezt a vallomást, mikor pásztorfiúként meglátogatta testvéreit a filiszteusokkal vívott csatában, s hallotta a filiszteus Góliátot gúnyolódni az övével. Mikor Dávid érdeklődni kezd, hogy mi történik azzal, aki legyőzi Góliátot, idősebbik bátyja vakmerőséggel és álnoksággal vádolja. (1Sám 17,28)

Dávid zsoltárban, imádságban mondja el Isten előtt: „Uram, nem fuvalkodott fel a szívem” Nem jártam nagy dolgok, tőlem idegen dolgok után. Csupán azt nem tűrtem, hogy gyalázzák népedet, Nevedet.

A kevélység, felfuvalkodottság, a gőg összeegyeztethetetlen az istenfélelemmel. Az az ember, aki Istenben bíz, beismeri Előtte erőtelenségét, nem lehet kevély és gőgös. Ha azokra a vallomásainkra és fogadalmainkra gondolunk, melyeket úrvacsoravétel előtt teszünk, érezzük, mennyire idegen tőlünk a felfuvalkodottság. A kevélység általában abban nyilvánul meg, hogy irigységgel néz az ember arra, aki fölötte áll, s lenézi, megveti azt, aki valamiben lemarad tőle, alatta áll. Ha Isten gyermekeinek valljuk magunkat, nem lehetünk felfuvalkodottak. Dávid azt mondja: „Nem jártam nagy dolgok után”

Olyan belső, mély vallomás ez, a lélek olyan dolgaival foglalkozik, melyek még a hívő ember gondolataiban sem merülnek fel minden nap. De vannak napok, vagy legalább egy alkalom, amikor erről is számot kell adni. Koporsó mellett állva jobban érezzük az élet mulandóságát. Jobban érezzük, hogy azon a napon magunk mögött hagyjuk a dolgainkat. Milyen fölöslegessé válik ebben az állapotban az a sok teher a lelkünkben, melyeket esztendőkön keresztül cipeltünk magunkkal. Megfelelő alkalom ez, hogy bűnbánattal álljunk Isten elé, s önvizsgálatot tartunk.

Dávid nem mondja, hogy ő mindig ilyen volt. Törekednie kellett rá: „lecsendesíttem és elnémítottam lelkemet... mint elválasztott gyermek, olyan az én lelkem” Ezt a törekvést gyakorolni lehet, gyakorolni kell minden keresztyén embernek. A léleknek ez a lecsendesítése nem más, mint a keresztyén önfegyelem. Vigyázok, nehogy zsákmánynak tekintsem azt, amit Istentől kaptam. Megtagadom a magam akaratát és imádkozom, hogy el ne bizakodjak. Amikor Istent megszólítom: Uram!, akkor nem úgy teszek vallomást, mintha ismeretlen dolgokat mondanék el Neki, hanem mint akiről tudom, Ő a szíveknek vizsgálója, aki ismeri a legrejtettebb gondolataimat is. Lecsendesítem, elnémítom lelkemet, hogy az Ő nagysága legyen látható.

Ebben az állapotban Dávid olyannak érzi magát, mint az anyjától elválasztott gyermek. Az elválasztott gyermek továbbra is vágyakozik az addig kapott táplálék után. S bár attól már el van választva, sohasem szakad el attól, akitől szívta a táplálékot. Dávid felnőtt férfi, talán már király lett, Isten előtt azonban még mindig gyermek. Ezt a hasonlatot Jézus Krisztus is használja: „Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek mint a kis gyermekek, semmiképpen nem mentek be a mennyeknek országába. Aki azért megalázza magát, mint ez a kis gyermek, az a nagyobb a mennyeknek országában.” (Mt 18,3–4) Amikor pedig a maga példáját állítja elé, azt mondja: „tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok” (Mt 11,29)

Az ember azt gondolná, hogy az ilyen őszinte alázat és gyermeki lelkület kiszolgáltattá tesz. Kicsoda véd meg akkor? Hiszen a világ egyre gonoszabb. Az alázat egyre ritkább. Egyre több ember él vissza a bizalmunkkal... Mit tegyek, amikor egyedül érzem magam, mikor elhagytak, s a lelkem roskadozva viszem? Azt, ami az utolsó sora ennek a zsoltárnak. Bízzál az Úrban, mostantól fogva, mindörökké! Akkor nem vagy kiszolgáltattott, sem elhagyatott. Aki nem a maga erejében bízva áll Előtte, azé a mennyeknek or-

szága. Akkor, amikor koporsó mellett állunk, ez a legfőbb vigasztalásunk. Készen vár a hely, melyet Krisztus Urunk szerzett nekünk a mennyeknek országában.

Ezzel a bizalommal és reménységgel kísérvük elhunyt testvérünket utolsó földi útjára. Istentől kérünk vigasztalást, miközben egész földi életünkre, de halálunkra is érvényesnek tartjuk a zsoltáros vallomását: „Bízzál Izráel az Úrban mostantól fogva mindörökké.” Ámen.

Gyertya fénylik

Gyertya fénylik karácsonyfa ágán.
Az ünnepen oly sok öröm vár rám!
Szép ajándék, finom falat, játék .
– De a szívem Valakire vár még!

Jézusom, Te kedves égi Gyermeke,
Gazdag az lesz, aki Téged nyer meg.
Aki Téged befogad szívébe,
Azt befogadod Te is az égbe!

Valahol a dolgok gyökerénél

Ezernyi baj szakadt ránk:
küzdünk betegséggel, bűnnel, kudarccal,
pattanásig feszült idegekkel,
sebzett szívvel,
gondbarázdás arccal,
míg kormos ködben szétfoszlik a végcél
pedig egy a baj, mint áramszünetkor,
egyetlen megszakadt kapcsolatban,
valahol a dolgok gyökerénél.

Ezerszínű a gyógyulás:
gyógyuló elme, szív, idegzet,
felszámolt múlt,
családi béke,
vállalt sors, új és tiszta kezdet,
s naponta fénylőbben ragyog a végcél –
mert született egy gyermek Betlehemben,
egyetlen helyreállt Kapcsolatként,
valahol a dolgok gyökerénél.

Karácsony éjszakáján
hajnalt ígér az éjféli.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Szabó Magdolna

ISSN 0254-4458

